

DEPARTAMENTUL PENTRU STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**FINANȚAREA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT
ÎN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE**

MAI 2020

Documentare și sinteză: Dan Alexandreanu, consilier parlamentar

Sinteza documentară poate fi accesată direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă.

* Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

A B S T R A C T

În orice societate, educația are un rol deosebit de important în pregătirea capitalului uman, a dezvoltării acestuia, acest rol fiind recunoscut drept prioritar la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene.

În principiu, finanțarea educației se realizează la diverse niveluri administrative. Autoritățile centrale, regionale și locale redistribuie o parte din fondurile pe care le colectează sau pe care le primesc de la bugetul de stat, punându-le la dispoziția altor niveluri administrative (de obicei descentralizate), care devin apoi utilizatorii finali ai acestor fonduri.

Obiectivul principal urmărit în realizarea lucrării a fost identificarea surselor de finanțare a învățământului primar, secundar și terțiar european și determinarea gradului de autonomie în ceea ce privește administrarea resurselor financiare la nivel de unitate școlară.

CUPRINS

AUSTRIA.....	5
BELGIA.....	7
BULGARIA.....	12
CEHIA.....	14
CROAȚIA.....	18
DANEMARCA.....	20
ESTONIA.....	23
FINLANDA.....	26
FRANȚA.....	29
GERMANIA.....	32
GRECIA.....	34
IRLANDA.....	37
ITALIA.....	38
LETONIA.....	39
LITUANIA.....	41
POLONIA.....	42
PORTUGALIA.....	45
SLOVACIA.....	46
SLOVENIA.....	48
SPANIA.....	51
SUEDIA.....	53
ȚĂRILE DE JOS.....	55
UNGARIA.....	58

AUSTRIA

Învățământul primar și secundar

Competența pentru legiferarea actelor necesare educației și punerea în aplicare a acestora este împărțită între Federație, în special Ministerul federal al educației, științei și cercetării, și landuri, prin guvernele provinciale și organismele de conducere ale municipalităților.

Conform datelor existente în bazele de date UNESCO/OCDE/EUROSTAT, în anul 2015 cheltuielile publice pentru educație s-au ridicat la suma de 18,78 miliarde euro. La aceasta s-a adăugat o sumă de 1,35 miliarde euro din surse private. În toate domeniile de învățământ, cumulate, ponderea a fost de 93,3% finanțare publică și 6,7% finanțare privată.

Din total, 2,32 miliarde euro au fost cheltuiți pentru sectorul elementar, finanțarea publică reprezentând 85,4%, iar finanțarea privată 14,6% (340,3 milioane euro).

În sectorul primar, cheltuielile totale s-au ridicat la 3,26 miliarde euro. În acest domeniu, 95,5% din bani au provenit din surse publice, iar 4,5% din surse private.

În sectorul secundar și non-terțiar post-secundar, cheltuielile totale s-au ridicat la 8,02 miliarde euro, 94,2% din surse publice, iar 5,8% din surse private.

Cheltuielile totale în sectorul terțiar s-au cifrat la 6,52 miliarde euro, ponderea finanțării publice fiind de 94,0%.

În anul 2016, cheltuielile publice cu educația s-au ridicat la 19,6 miliarde euro. Această sumă a fost distribuită între cele trei organe centrale - guvern federal, landuri și municipalități - după cum urmează:

- guvernul federal (inclusiv alte organisme publice) - 52,9% (9,94 miliarde euro);
- ponderea cheltuielilor provinciilor, inclusiv a capitalei federale Viena, a fost de aproximativ 34,6% (6,5 miliarde euro);
- cheltuielile municipalităților și ale consiliilor de învățământ regionale - 12,5% (2,34 miliarde euro) din cheltuielile publice pentru educație.

Cu toate acestea, distribuirea cheltuielilor finale pentru educație între autoritățile locale diferă de strângerea de fonduri. Prin urmare, transferurile financiare între autoritățile locale joacă un rol important în sectorul educației. În sectorul școlii obligatorii, de exemplu, cea mai mare parte a cheltuielilor este finanțată de guvernul federal și transferată provinciilor, care, în calitate de organisme responsabile, cheltuiesc aceste fonduri în școli. În sectorul elementar, pe de altă parte, provinciile furnizează majoritatea finanțărilor, o parte din acestea fiind transmise municipalităților sub formă de transferuri.

Învățământul superior

Un obiectiv esențial al finanțării publice a învățământului superior este acela de a permite instituțiilor din sectorul învățământului terțiar să-și îndeplinească obligațiile legale și obiectivele educaționale stabilite. Universitățile, institutele de științe aplicate și colegiile universitare de învățământ pentru cadre didactice sunt finanțate cu preponderență din bugetul public, doar aproximativ 6% din totalul cheltuielilor provenind din surse private.

Misiunea universităților publice este aceea de a promova cercetarea și predarea academică, precum și dezvoltarea abilităților și calificărilor în domeniul artei. Pentru a răspunde cerințelor asociate de drept organizațional, de studiu și de personal, universitățile și organisme lor sunt caracterizate de principiul autoadministrării.

Universitățile de științe aplicate au sarcina de a oferi cursuri la nivel de învățământ superior, prin care se asigură formarea profesională la nivel academic. În plus față de predarea orientată spre practică, universitățile de științe aplicate au sarcina de a efectua cercetări aplicate și de a contribui astfel la progresul inovației și dezvoltării în regiunea în care funcționează.

Colegiile universitare de formare a cadrelor didactice au scopul de a pune în aplicare principiile învățământului academic și programele de formare care sunt legate de anumite domenii ocupaționale, în special formarea pedagogilor. Ele trebuie să ofere practică didactică adecvată în școli pentru a răspunde cerințelor profesiei.

Cele 22 de universități publice sunt finanțate de guvernul federal, cu excepția Universității pentru educație continuă Krems. La planificarea finanțării, trebuie luate în considerare capacitățile financiare ale guvernului federal, cerințele impuse de universități și îndeplinirea sarcinilor stabilite. Universitatea pentru formare continuă Krems este finanțată din taxele de curs, din fonduri federale (costuri de personal, materiale și investiții) și din bugetul landului.

Universitățile publice reprezintă cea mai mare parte a finanțărilor din sectorul terțiar. În total, universitățile publice au cheltuit în jur de 4,3 miliarde euro în 2017. Universitățile au primit circa 3,3 miliarde euro din aceste cheltuieli totale din partea guvernului federal, ca parte a bugetului global.

Universitățile de științe aplicate sunt finanțate în principal de guvernul federal (cu excepția cheltuielilor legate de infrastructură) și de către alte organisme publice și, într-o măsură mai mică, de persoanele juridice de drept privat. În cadrul co-finanțării de către provincii și municipalități, acestea pot să influențeze proiectarea programelor de licență. Cheltuielile publice totale la universitățile de științe aplicate în 2017 s-au ridicat la aproximativ 398 milioane euro, din care aproximativ 298 milioane au fost finanțate de guvernul federal și restul de provincii.

Un nou model de finanțare a universităților publice este în vigoare din februarie 2018. Acest model a fost implementat pentru prima dată în acordurile de

performanță dintre guvernul federal și universitățile individuale pentru perioada 2019-2021. În cadrul noii scheme de finanțare a universităților, acestea primesc un buget global pentru perioada de trei ani a acordului de performanță. Universitățile sunt libere să utilizeze resursele bugetelor lor globale în cadrul sarcinilor lor și în conformitate cu acordul de performanță.

Bugetul global al fiecărei universități este format din trei piloni bugetari:

- suma parțială pentru predare;
- suma parțială pentru cercetare și proiectele legate de artă;
- suma parțială pentru infrastructură și dezvoltare strategică.

Calculul sumelor parțiale pentru primele două domenii se bazează pe indicatori specifici și șapte subiecte ponderate, printre altele, numărul de studenți care susțin un anumit număr de examene în subzona de predare (cel puțin 16 ECTS¹ pe an universitar) și numărul de personal științific/artistic angajat în subzona cercetare/arte.

O proporție mai mică este alocată ca parte a indicatorilor de concurență (absolvire, programe de studiu cu peste 40 ECTS pe an universitar, finanțare terți și programe de doctorat).

Suma parțială pentru infrastructură și dezvoltare strategică cuprinde sume pentru clădirile utilizate de universități, cheltuielile suplimentare, dar și stimulente financiare directe pentru predare și cercetare. Pentru perioada acordului de performanță 2019-2021, bugetul universităților a fost majorat cu un total de 1,3 miliarde euro, la aproximativ 11 miliarde.

BELGIA

Învățământul primar și secundar

În Flandra, centrele de îngrijire pentru copii (creșe și o parte din grădinițe), precum și serviciile aferente sunt finanțate parțial din subvenția guvernului flamand acordată Agenției "Copii și familii", precum și din contribuțiile financiare ale familiilor, proporțional cu veniturile lor.

Sumele obținute din contribuția financiară a familiilor sunt compensate cu subvențiile acordate. Aceasta înseamnă că preluarea copiilor din familii cu venituri mici nu are niciun efect negativ asupra bugetului de funcționare al unității de îngrijire a copiilor.

Inițiativele pentru îngrijirea extrașcolară sunt subvenționate de diverse organisme. Cheltuielile de personal sunt parțial subvenționate de Agenția de subvenționare flamandă pentru muncă și economie socială. Restul costurilor,

¹ Sistemul european de transfer și acumulare a creditelor (ECTS) sunt un mijloc standard de comparare a "volumului de învățare bazat pe rezultatele învățării definite și volumul de muncă asociat" pentru învățământul superior din întreaga Uniune Europeană și din alte țări europene. Pentru studiile finalizate cu succes, se acordă credite ECTS. Un an universitar corespunde unui număr de 60 de **credite** ECTS care sunt în mod normal echivalente cu 1500-1800 ore din volumul total de muncă, indiferent de standard sau de calificare.

inclusiv cheltuielile de funcționare sunt subvenționate de Fondul pentru echipamente și servicii colective (FCUD) sau de familii. Unele inițiative pot primi subvenții atât de la Agenție, cât și de la FCUD. Din 2010, s-au pus la dispoziție fonduri suplimentare pentru inițiativele privind îngrijirea extrașcolară în cadrul Pactului de generare, care își propune să consolideze îngrijirea extrașcolară. Acesta prevede că tinerii fără studii deosebite (sub 30 de ani și, de preferință, de origine non-belgiană, care caută un loc de muncă) pot primi instruire și apoi pot primi un loc de muncă în domeniul îngrijirii copiilor.

Pentru îngrijirea copilului mic, părintele plătește o taxă care este reglementată de lege și ține cont de venituri.

Distribuția resurselor în rețelele educaționale a fost reglementată printr-un decret din anul 2008, care a introdus un nou model de finanțare, unic pentru toate școlile, ținând cont de două diferențe obiective, adică garanția libertății de alegere și răspunderea tuturor școlilor organizate de autoritățile publice pentru a oferi diverse cursuri legate de filozofia vieții (în principal, religie).

Modelul de finanțare se aplică divizării resurselor operaționale, nu mijloacelor pentru personal și nici investițiilor în infrastructură.

Bugetul total este împărțit în 4 sub-bugete:

- pentru învățământul elementar de masă;
- pentru învățământul elementar special;
- pentru învățământul secundar de masă;
- pentru învățământul secundar special.

Se alocă un buget de 4,5% pentru cursurile de filozofie a vieții, procent calculat pe baza elevilor care se califică pentru această acțiune și nu din bugetul general, cu condiția ca școala respectivă să poată forma clase într-una din religiile oficiale sau de etică non-confesională.

Partea din bugetul alocat pentru distribuirea pe baza caracteristicilor elevilor este împărțită pe cei patru indicatori specifici elevilor din învățământul elementar (25% fiecare), iar în învățământul secundar, în proporții de 30% - 30% - 30% - 10%. Suma per indicator este calculată prin împărțirea bugetului la numărul de elevi care îndeplinesc indicatorul, cu 4 sume forfetare diferite.

Cea mai mare parte a resurselor operaționale (aproximativ 80%) este distribuită în școli pe baza caracteristicilor școlare, cum ar fi nivelul, tipul, ramura de învățământ și ramura de studiu și în funcție de nivelul concret de învățământ. Autoritățile locale care obișnuiau să cheltuiască fonduri suplimentare considerabile pentru propria rețea educațională pot dezvolta o politică de educație complementară pentru toți elevii rețelelor de pe teritoriul lor.

Din 2012 se aplică un nou sistem de alocare a personalului în învățământul elementar principal, care are două obiective principale: asigurarea egalității dintre personalul care își desfășoară activitatea în creșe și cel din școlile primare și alocarea unei părți din resursele de personal pe baza caracteristicilor elevilor în loc de caracteristicile școlii (perioade de predare de masă, oportunități educaționale egale, perioade de activități fizice, perioade de predare introductivă, etc).

Resursele operaționale pentru instruirea alternativă și part-time sunt finanțate în conformitate cu modelul de finanțare pentru învățământul obligatoriu.

Sistemul de învățământ din comunitatea germanofonă este subvenționat. Suma bugetară cuprinde în mare parte finanțe transferate de la guvernul regiunii valone. Circa 75% din întregul buget disponibil pentru educație, formare și ocuparea forței de muncă este plătit pentru salarii și taxele sociale aferente agenției de stat pentru securitate socială, fondul pentru alocații pentru copii, agenția națională de pensii, etc. Este foarte important ca bugetul să fie strict planificat, cu toate informațiile disponibile încă de la început pentru a evita blocajele în întregul buget al comunității. Pe lângă cheltuielile de personal, există programe separate pentru inițiative generale, transport școlar, subvenții de funcționare și dotări, subvenții de studiu și cercetare academică, educație artistică, formare extracurriculară în companii mijlocii și în domeniul agriculturii și pentru clădirile școlare.

Fiecare autoritate școlară este responsabilă pentru funcționarea școlilor din subordine. Școlile comunitare sunt finanțate și administrate de comunități. Acestea primesc o subvenție pentru acoperirea costurilor funcționale și de achiziție din bugetul comunitar. Autoritățile școlare subvenționate ale OSES (sistemul de învățământ oficial subvenționat) și CSES (sistemul de învățământ subvenționat comunitar) primesc alocații din partea comunității, care acoperă o mare parte din cheltuielile lor.

Fiecare autoritate școlară este responsabilă pentru construcția și întreținerea clădirilor școlare. Instituțiile care susțin școlile subvenționate - atât municipalitățile, cât și autoritățile școlare locale - primesc 80% din costurile de construcție aprobate ca parte a bugetului disponibil de la comunitatea germană.

Pentru a putea fi recunoscută și subvenționată de comunitate, fiecare școală trebuie să îndeplinească anumite condiții:

- structura școlii trebuie să fie aprobată de ministrul responsabil;
- școlile trebuie să poată desfășura programe aprobate de ministrul educației;
- trebuie să accepte supravegherea din partea autorității publice;
- trebuie să aibă o autoritate școlară care să-și asume întreaga responsabilitate a activității desfășurate;
- trebuie să aibă un număr minim de elevi în fiecare an școlar;
- trebuie să aibă suficient spațiu pentru a îndeplini criteriile de igienă și securitate;
- materialele de predare și învățare îndeplinesc cerințele pedagogice;
- își desfășoară activitatea într-o clădire a municipalității;
- angajează profesori care nu pun în pericol sănătatea elevilor, etc.

Învățământul superior

În 2008, a fost introdus un nou sistem de finanțare pentru întregul învățământ superior (colegii universitare și universități) - Decretul privind finanțarea operațiunilor colegiilor și universităților flamande.

Acest nou sistem de finanțare urmărește:

- promovarea participării și finalizării cu succes a învățământului superior;
- creșterea eficienței itinerariilor de studiu și responsabilizarea instituțiilor pentru politica lor de progres;
- democratizare și accesibilitate sporite;
- îmbunătățirea șanselor de educație superioară pentru tineri, inclusiv minorități etnice;
- o furnizare educațională mai eficientă și mai raționalizată;
- finanțarea unor itinerarii mai flexibile, dar ținând cont de progresul studiului și de finalizarea cu succes a studiilor;
- implementarea cu succes a academizării fostelor programe universitare cu două cicluri universitare;
- stimularea calității cercetării științifice.

O metodă complet integrată pentru a calcula resursele operaționale ale universităților și colegiilor universitare nu este încă realizabilă din cauza faptului că aceste două tipuri de finanțare au fiecare un istoric diferit și vin cu propriile lor finalități. Din acest motiv, s-a decis implementarea unui model de sub-bugete pentru diferitele tipuri de studii:

- o sumă forfetară pentru educație pentru colegiile universitare și universități;
- o sumă variabilă pentru programele profesionale oferite de colegiile universitare;
- o componentă variabilă pentru programele academice oferite de colegiile universitare, un procent important revenind programelor academice din ramurile de studiu audiovizual, artă vizuală, muzică, spectacole;
- o componentă pentru programele academice oferite de universități;
- o componentă pentru cercetarea realizată în universități.

Suma forfetară acordată pentru colegiile universitare și universități este împărțită pe baza numărului de credite obținute de studenții cu studii de licență în programele inițiale de licență și master. Este un sistem degresiv, rezultând o sumă forfetară relativ mai mare pentru instituțiile mai mici. Pentru a se califica pentru obținerea unei sume forfetare de învățământ, o instituție trebuie să atingă un prag instituțional de minim 90.000 de credite în programele de licență și master. Instituțiile care nu ating pragul instituțional minim nu primesc suma minimă garantată și nici o contribuție din partea Fondului de stimulare.

Programele care se califică pentru finanțare sunt:

- programele de licență acreditate;
- programele de masterat acreditate, care îndeplinesc anumite criterii: valoarea adăugată socială, cum ar fi nevoile pieței forței de muncă, relevanța științifică și calitatea programelor;
- programele de corelare;
- programele pregătitoare.

Instituțiile pot apela la surse alternative de finanțare, inclusiv taxe de școlarizare mai mari.

Finanțarea programelor de cercetare pentru universități este distribuită pe baza numărului de doctorate și a numărului de publicații, cu o limită inferioară și superioară.

Componenta variabilă pentru programele academice se distribuie pe baza:

- numărului de studii universitare de licență și master conferite de universitățile și colegiile universitare;
- numărului de doctorate conferite;
- numărului de publicații;
- numărului de cercetători externi.

Instituțiilor universitare le sunt alocate resurse operaționale sub forma unor sume forfetare. Ele decid în mod autonom modul în care sunt distribuite aceste resurse și trebuie să elaboreze reguli în acest sens. Respectarea regulilor stabilite este supravegheată de un comisar al guvernului flamand și de un inspector de la finanțe. Comisarul poate face apel la o decizie a instituției, iar apoi guvernul flamand trebuie să se pronunțe asupra acestei decizii.

Comisarii guvernului flamand din colegiile și universitățile universitare formează un consiliu care se întrunește de cel puțin 6 ori pe an și raportează guvernului flamand anual. Comisarii sunt numiți pentru o perioadă de cinci ani, dar competențele lor sunt limitate, protejând libertatea de luare a deciziilor de către instituție.

În comunitatea franceză, angajamentele de finanțare pentru învățământul superior variază în funcție de tipul instituției.

Astfel, se acordă subvenții de exploatare anuale universităților pentru a-și acoperi cheltuielile cu personalul, cheltuielile cu activitatea de predare, cercetare și administrație.

Fiecare instituție primește o parte din bugetul general adoptat. Distribuirea acestui buget este garantată în funcție de evoluția efectivă a indicelui de sănătate publică.

Componenta fixă a indemnizației reprezintă 30%, fiind distribuit între universități pe baza unor procente fixe. Acestea corespund distribuției de certificate din perioada anterioară. Această distribuție a fost revizuită în 2016 și va rămâne valabilă timp de 10 ani.

Componenta variabilă a indemnizației reprezintă 70%. Distribuția acestei părți din bugetul general între universități se face pe baza numărului de studenți eligibili pentru finanțare, în fiecare dintre ele, în comparație cu numărul total de studenți eligibili pentru finanțare în toate universitățile. Se ia în considerare numărul mediu de studenți eligibili pentru finanțare în patru ani academici precedenți anului bugetar.

Ponderea studenților este echilibrată în funcție de o serie de coeficienți:

- factorii de ponderare care depind de numărul de credite obținut de studenți;
- factorii de ponderare care depind de grupul de studiu în care sunt înscriși studenții.

Universitățile gestionează subvențiile alocate acestora. Astfel plătește salariile personalului lor, pe lângă cheltuielile de funcționare. Cu toate acestea, costurile de personal nu pot depăși 80% din veniturile lor.

Finanțarea doctoratului cu teză este acordată universităților pe un buget pentru subvenții globale specifice distribuite în funcție de numărul de studenți care au obținut o diplomă de doctorat în cursul anului universitar precedent anului bugetar.

În ceea ce privește întreținerea clădirilor pentru predare, cercetare și administrare, fiecare universitate primește o parte dintr-un plic indexat global, determinat pe baza acțiunilor determinate la momentul creării acestei finanțări.

În ceea ce privește finanțarea investițiilor imobiliare în clădiri destinate predării, cercetării și administrației, fiecare universitate primește o parte dintr-un pachet global indexat, stabilit pe baza acțiunilor determinate la crearea acestei finanțări.

Universitățile beneficiază de compensații complete pentru pierderea venitului din cauza reducerii taxelor de înregistrare acordate studenților care nu plătesc taxe de înregistrare (studenți cu subvenții) și studenților care plătesc taxe de înregistrare reduse (grup cu venituri mici), precum și pentru înghețarea indexării taxelor de înregistrare care se aplică din perioada 2011-2012.

De asemenea, se acordă compensații universităților pentru materiale de curs gratuite, în funcție de numărul de studenți cu subvenții.

Fiecare universitate primește o cotă dintr-un buget indexat pentru încurajarea succesului studenților, pentru finanțarea centrelor didactice, achiziționarea de metode și tehnici de succes, instrumente de autoevaluare, materiale didactice inovatoare necesare studenților din ciclul I și lecții în mici grupuri.

Mecanismele de calcul ale diferitelor mijloace menționate mai sus sunt identice pentru fiecare universitate, fiind acordate de către Comunitatea franceză și de instituții de finanțare recunoscute de legiuitor.

BULGARIA

Învățământul primar și secundar

Sistemul de învățământ din Bulgaria rămâne finanțat preponderent public. Aproape 87% din finanțare este asigurată de bugetul de stat.

Sursele alocate pentru educație în 2010 și 2011, de exemplu, au reprezentat 4,20, respectiv, 3,30 % din PIB. În 2012, procentul a fost de 3,4%, iar în 2017 a fost de 3,6 % din PIB, cea mai mare pondere a cheltuielilor private fiind concentrată la nivelul învățământului superior.

Principalele obiective politice ale finanțării publice urmăresc garantarea dreptului la educație al cetățenilor și finanțarea tuturor instituțiilor de învățământ

pentru acoperirea cheltuielilor lor. Pe de altă parte, se aplică principiul eficienței economice. Cu alte cuvinte, sunt investite mai multe resurse acolo unde există o rețea deja optimizată, cu toate condițiile materiale, organizatorice și metodologice necesare pentru un proces educațional de calitate.

Modelul financiar respectă și îndeplinește următoarele principii și cerințe:

- egalitate pe orizontală în ceea ce privește finanțarea educației, ca o proiecție a accesului egal la educație. Egalitatea orizontală nu înseamnă finanțare identică pentru toate entitățile, ci înseamnă raportarea și compensarea inegalităților care se produc în mod natural;

- înțelegerea modelului financiar aplicat;
- respectarea obiectivelor politicilor educaționale;
- eficientizarea abordării administrative;
- concurența între unitățile din sistem;
- stabilitatea modelului aplicat și a regulilor financiare;
- subvenționarea tuturor deciziilor financiare.

Învățământul superior

Principală particularitate a sistemului de finanțare aplicat instituțiilor de învățământ superior de stat este aceea că subvenția acordată se bazează pe numărul de studenți înscriși.

Principalele mecanisme de finanțare pentru fiecare școală superioară sunt determinate de:

- numărul de studenți;
- domeniile profesionale și evaluarea pentru acreditare;
- publicarea manualelor și lucrărilor științifice;
- cheltuielile sociale municipale;
- cheltuielile de investiții.

Fiecare universitate de stat își poate stabili propriile fonduri și poate defini procedurile pentru cheltuielile lor.

Numărul mediu de studenți din fiecare domeniu profesional este calculat după cum urmează:

$$N = A + AP / 3 + 2 * AD + 2 * ADP / 3 + S$$

unde: N - număr mediu de studenți

A - număr absolut de studenți bulgari în învățământul regulat

AP - număr absolut de studenți bulgari cu normă parțială

AD - număr absolut de doctoranzi bulgari în învățământul cu normă întreagă

ADP - numărul absolut de participanți la cursurile de doctorat în limba bulgară la distanță

S - număr absolut de studenți acceptați în baza legii privind desfășurarea de activități educaționale pentru bulgarii din străinătate și privind acceptarea studenților străini în universitățile din Bulgaria.

Instituțiile de învățământ superior se bucură de autonomie academică. Autogovernarea academică își găsește expresia în dreptul de a strânge fonduri și decide în mod independent termenii și condițiile pentru însușirea lor și dreptul la încheierea independentă a contractelor cu statul sau cu alți utilizatori pentru cercetare de bază și aplicată, precum și pentru modernizarea calificărilor specialiștilor din învățământul superior.

Oficiul Național de Audit din Bulgaria programează verificări financiare și de audit extern aferent activităților tuturor universităților. Ministerul educației, tineretului și științei este obligat să prezinte, lunar, rapoarte pentru cheltuieli către Ministerul de finanțe, Academiei bulgare de științe și un raport trimestrial către Oficiul național de audit.

Legea învățământului superior din Bulgaria permite instituțiilor private de învățământ superior să se bucure de autonomie academică. Nu sunt finanțate de la bugetul de stat și au autonomie pentru a-și cheltui propriul buget conform politicilor educaționale. Aceste instituții private au venituri proprii din comisioane și sprijin financiar privat, prin diferite tipuri de sponsorizări din partea fundațiilor sau companiilor de orice tip.

CEHIA

Învățământul primar și secundar

Din ianuarie 2020, sistemul de finanțare a cheltuielilor directe pentru educație în școlile publice (gestionate de municipalități, regiuni sau uniuni de municipalități) a suferit o schimbare fundamentală. Modificările se aplică în principal în finanțarea creșelor, școlilor generale, personalului educațional din centrele post-școlare, școlilor secundare superioare și conservatoarelor.

Sistemul aplicat până la sfârșitul anului 2019, o finanțare bazată pe formula "pe cap de locuitor", a avut două faze:

- I. Ministerul educației, tineretului și sportului a realizat o defalcare a fondurilor pentru cheltuielile directe pentru educație în toate tipurile de școli și facilități de învățământ, cu ajutorul unor sume naționale pe cap de locuitor pentru fiecare regiune.

- II. Competența autorităților regionale era aceea de a stabili sume regionale pe cap de locuitor/unitatea de performanță, pentru anumite ramuri de studiu și profesionale, tipurile și formele de studii la unitățile școlare pe teritoriul său și prin acestea alocarea bugetului pentru școlile individuale.

Mijloacele financiare pentru cheltuielile de educație directă pentru o anumită școală pe an calendaristic au fost strict derivate din numărul real de copii, elevi, sau alte criterii de performanță dintr-o anumită unitate școlară. Dar acest sistem nu a ținut cont de structura de vârstă a profesorilor unei școli date, acest lucru având

o influență directă asupra nivelului componentei tarifare a salariilor cadrelor didactice și, de fapt, a redus suma fondurilor care puteau fi utilizate pentru alte componente.

În domeniul învățământului profesional secundar superior, sistemul a avut, în multe cazuri, un impact negativ asupra calității educației oferite. Pentru a atrage mai mulți elevi (prin urmare, pentru a primi mai multe resurse financiare de la bugetul de stat), școlile au redus cerințele de calitate pentru accesul în aceste instituții și au crescut dimensiunea claselor la cel mai înalt nivel acceptabil.

Noul sistem - "finanțări standard bazate pe costuri" - aplicat din ianuarie 2020, se desfășoară în două etape:

1. Ministerul Educației descompune cea mai mare parte a resurselor financiare pentru cheltuielile directe de educație, care sunt calculate și determinate deja pentru fiecare școală individuală și personalul educațional al anumitor centre post-școlare din regiuni individuale.

2. Autoritatea regională va completa defalcarea centrală menționată mai sus a Ministerului Educației cu o alocare a fondurilor pentru serviciile școlare prin sume regionale pe cap de locuitor (care nu se aplică activității educaționale din centrele post-școlare).

Noul sistem se bazează pe finanțarea gradului real de predare și a nivelului real al salariilor tarifare ale cadrelor didactice, asigurând astfel finanțare suficientă pentru școli, pentru a oferi o predare de calitate și remunerare adecvată pentru personalul didactic.

O schimbare fundamentală este reprezentată de introducerea unui nou sistem de finanțare a activității educaționale din școli. Pentru domeniile individuale de învățământ, gradul maxim de învățământ care trebuie plătit de la bugetul de stat este prevăzut de un regulament obligatoriu.

Ministerul Educației distribuie fiecărei creșe, școli primare și gimnaziale superioare (centre post-școlare) o sumă care acoperă numărul efectiv de cadre didactice, dacă numărul orelor de muncă (activități de predare directă) nu depășește un nivel maxim prevăzut. Volumul fondurilor furnizate respectă, de asemenea, gradele didactice ale profesorilor și structura salariilor reglementat de stat în sfera publică. Acest lucru asigură faptul că școala primește întotdeauna subvenții pentru celelalte componente salariale, pe lângă fondurile pentru componentele tarifare ale salariilor.

Principiul finanțării salariilor personalului nedidactic permite luarea în considerare a nevoii reale a activităților nedidactice a unei anumite școli.

Ultima componentă a defalcării centrale a mijloacelor financiare este volumul fondurilor pentru așa-numitele "alte cheltuieli neinvestiționale" (ONIV), în special pentru manuale, auxiliare didactice și materiale furnizate gratuit elevilor. Acest lucru este determinat pentru fiecare creșă, școală primară și gimnazială și conservator pe baza unei sume naționale pe cap de locuitor în funcție de numărul de copii sau elevi ai școlii respective.

Noul sistem asigură o finanțare comparabilă între regiuni a parametrilor de bază ai sistemului de învățământ din Republica Cehă și asigură separarea fondurilor destinate finanțării învățământului care intră sub responsabilitatea municipalității. Noul sistem centralizează atribuțiile de autoritate în domeniul managementului financiar ale Ministerul Educației;

Noul sistem reduce semnificativ dependența de fonduri de la bugetul de stat pentru o școală de o anumită mărime sau o anumită dimensiune a clasei, deoarece parametrul decisiv este acum măsura efectivă a predării.

Resursele pentru componentele salariale extra-tarifare (în special motivaționale) vor fi alocate direct școlii. În același timp, suma pe cap de locuitor va avea în vedere creșterea cererii de predare în clase de dimensiuni mari (în special în cazurile în care organismul de organizare a școlii nu poate crea condițiile de spațiu pentru o reducere treptată, adecvată, a numărului de elevi din clasă) și în clase cu un grad mai mare de incluziune.

În domeniul educației de artă, în domeniul învățământului profesional terțiar, sistemul de finanțare per capita rămâne neschimbat, singura diferență fiind aceea că, din ianuarie 2020, sumele pe cap de locuitor (pe elev / student) sunt stabilite la nivel superior, direct de Ministerul Educației și nu de către autoritățile regionale.

Învățământul superior

Instituțiile de învățământ superior de stat sunt finanțate din bugetul de stat, adică din resursele bugetare ale organismelor centrale care administrează instituțiile relevante (Universitatea de Apărare este finanțată de către Ministerul Apărării, Academia de Poliție este finanțată de către Ministerul de Interne).

Finanțarea instituțiilor publice de învățământ superior provine și din alte surse: fondul național, bugetele regionale și municipale, randamentele activităților auxiliare, comisioanele asociate studiilor, rentabilitatea bunurilor, etc.

Instituțiile publice de învățământ superior trebuie să elaboreze bugete echilibrate. Decontarea finală și auditul financiar se realizează la sfârșitul unui an calendaristic, iar rezultatele sunt transmise Ministerului educației, tineretului și sportului pentru monitorizarea managementului instituțiilor de învățământ superior.

Principiile de bază ale finanțării instituțiilor publice de învățământ superior sunt stabilite de Legea învățământului superior.

Cea mai importantă sursă de venit este bugetul de stat. Fondurile sunt furnizate instituției publice de învățământ într-una din formele următoare:

- contribuție pentru educație și cercetare științifică și conexă, dezvoltare și inovare, activități artistice sau alte activități creative;
- sprijin pentru cercetare, dezvoltare experimentală și inovare din bugetele publice, furnizat în conformitate cu un regulament special specificat de Legea privind susținerea cercetării, dezvoltării experimentale și inovării;
- subvenții de la bugetul de stat.

Conform legii, tipul și cuantumul financiar acordat se stabilește în funcție de programele de studii acreditate, numărul de studenți și rezultatele obținute în activitățile educative și creative. Factorul decisiv pentru determinarea cuantumului contribuției este planul strategic al activităților educaționale și creative pentru domeniul învățământului superior, elaborat de Ministerul educației, tineretului și sportului și planul anual pentru implementarea acestui plan strategic, precum și planul instituției publice de învățământ superior.

Sprijinul pentru cercetare, dezvoltare experimentală și inovare este oferit în măsura și în condițiile prevăzute de Legea privind sprijinirea cercetării, dezvoltării experimentale și inovării, ca suport instituțional.

Suma de finanțare oferită instituțiilor publice individuale de învățământ superior are la bază performanțele lor în activitățile educaționale. Acest fapt este verificat prin compararea următorilor doi parametri:

- numărul de studii echivalente cu normă întreagă ale tuturor tipurilor de programe de studiu;

- valoarea coeficientului mediu de exigență economică a acestor studii.

Partea legată de performanță (circa 20% din finanțare) reprezintă instrumentul de stimulare financiară al Ministerului educației, în special pentru îmbunătățirea calității activităților educaționale și creative ale instituțiilor de învățământ public. Valoarea fondurilor furnizate se bazează pe rata de succes, prin compararea unui set de indicatori de performanță și calitate. În forma lor actuală, acești indicatori sunt:

- rata de absolvire;
- mobilitatea internațională;
- procentul de angajare al absolvenților;
- rezultatele cercetării, dezvoltării și inovării;
- rezultatele activităților artistice;
- venituri externe;
- numărul studenților care plătesc pe cont propriu;
- numărul de străini din personalul academic.

La sumele menționate se adaugă rubrica bugetară - *afaceri sociale ale studenților* - aproximativ 10% din bugetul total, care include fonduri furnizate instituțiilor publice de învățământ superior sub formă de subvenții pentru burse acordate doctoranzilor, sprijin pentru cazare și masă pentru studenți, burse sociale și burse de cazare.

Rubrica a treia - *dezvoltarea instituțiilor de învățământ* - reprezintă aproximativ 5% din bugetul total și conține fonduri pentru dezvoltarea instituțiilor de învățământ public. Fondurile sunt furnizate sub formă de subvenții pentru programele de dezvoltare centralizată și sub formă de contribuții la implementarea planurilor instituționale.

De asemenea, rubrica - *cooperare internațională și altele* - reprezintă restul de 5% din bugetul total. Prin aceasta se sprijină cooperarea internațională a instituțiilor publice de învățământ superior (sprijin pentru sejururile în străinătate

ale studenților și personalului academic în cadrul programelor stabilite prin acorduri internaționale sau contracte bilaterale ale instituțiilor publice de învățământ superior) și sprijinirea activităților educaționale ale instituțiilor de învățământ superior publice - Fondul pentru politici educaționale. Prin utilizarea acestui fond, se oferă sprijin pe termen lung pentru studenții cu cerințe educaționale speciale și sprijin pentru programe de educație pe tot parcursul vieții pentru persoanele în vârstă, din așa-numitele universități ale vârstei a treia. Fondul a sprijinit, de asemenea, educația în domenii importante din punct de vedere social, cum ar fi sprijin pentru programe de studiu importante pentru securitatea statului, sprijin pentru activitatea artistică creativă sau sprijin pentru crearea de programe de studiu pentru viitorii profesioniști în domeniul tulburărilor din spectrul autismului.

CROAȚIA

Învățământul primar și secundar

Cheltuielile administrațiilor publice pentru educație (2012) au fost de 5% din PIB. Cheltuielile anuale pentru instituțiile de învățământ publice și private pe elev / student au fost de 3.226 euro pentru domeniul primar, 3.231 euro pentru învățământul secundar și 6.024 euro pentru învățământul superior.

Noua legislație, adoptată în 2013, a deschis calea unei reforme cuprinzătoare a finanțării învățământului superior. Au fost semnate acorduri-pilot de trei ani, care au acoperit circa 10% din finanțarea publică pentru instituțiile de învățământ superior. Aceasta este axată pe rezultate, incluzând obiective și indicatori de dezvoltare și asigură planificarea pe mai mulți ani, reprezentând un prim pas către introducerea de acorduri de finanțare complete.

Cheltuielile private pentru educație sunt orientate în principal către învățământul preșcolar și terțiar.

Fondurile pentru nevoile publice din domeniul învățământului primar și secundar sunt furnizate de:

- bugetul de stat;
- bugetul unităților guvernamentale locale și regionale;
- sursele fondatorului dacă acesta este o persoană fizică sau juridică;
- venituri din activitatea comercială și alte venituri destinate;
- taxe plătite pentru servicii și activități speciale furnizate de instituție;
- donații și alte surse, în conformitate cu prevederile legale.

Învățământul superior

Instituțiile de învățământ superior, institutele de cercetare și alte organizații științifice sunt finanțate din următoarele surse:

- bugetul fondatorului;
- bugetul central al statului;

- bugetele locale ale județelor, orașelor și municipalităților;
- taxele de școlarizare;
- venituri din proiecte științifice, de cercetare, artă și profesionale și know-how;
- donații și asistență acordate de fundații;
- venituri din publicații, activități comerciale, acțiuni, investiții realizate de persoane fizice și juridice și alte surse.

Universitățile și institutele din învățământul superior, precum și institutele publice de cercetare pot fi finanțate numai din acele surse care nu le afectează independența și credibilitatea. Veniturile proprii pot fi obținute numai din activitățile care nu au un efect dăunător asupra realizării obiectivelor instituției de învățământ.

Analizând propunerea bugetară și distribuirea fondurilor, Consiliul național al învățământului superior stabilește criteriile pentru distribuirea acestora, pe baza propunerilor organului de expertiză pentru finanțarea științei și învățământului superior. Luând în considerare criteriile, Ministerul învățământului propune bugetul pentru știință și învățământ superior bazat pe sumele stabilite de organizațiile științifice, universitățile, politehnica și școlile din învățământul superior, în conformitate cu dispozițiile care reglementează planificarea și execuția bugetului central.

Fondurile pentru dezvoltarea sistemelor științifice și de învățământ superior, proiectelor și programelor științifice, de cercetare și artă, știință, infrastructură și echipamente de artă și cercetare, publicațiilor științifice, conferințelor științifice și asociațiilor științifice și profesionale sunt distribuite de minister, în conformitate cu avizele comisiilor relevante numite de ministru. Salariile minime ale personalului de știință și învățământ superior sunt determinate în baza contractului colectiv pe ramura de educație.

Universitățile publice, politehnica și școlile de învățământ superior sunt finanțate de la bugetul de stat, ținând cont de capacitățile determinate ale unei instituții de învățământ, de prețurile programelor individuale de studiu și de evaluarea calității, stabilite pe baza evaluării efectuate în conformitate cu Legea privind activitatea științifică și învățământul superior.

Entitățile private pot fi, de asemenea, finanțate de la bugetul de stat, în conformitate cu un acord încheiat anterior, cu condiția ca acestea să desfășoare o activitate pentru care finanțarea privată nu poate fi asigurată sau dacă activitatea respectivă are un interes național special; dacă sunt îndeplinite toate cerințele prevăzute de lege, precum și criteriile și prioritățile stabilite de Consiliul Național, ținând cont de fondurile disponibile și de calitatea instituției de învățământ privat.

Fondurile bugetare stabilite pentru instituțiile de învățământ superior sunt alocate beneficiarilor sub formă de sumă forfetară, iar beneficiarii sunt apoi responsabili pentru distribuirea suplimentară a fondurilor în scopuri specifice, în conformitate cu statutul lor și alte documente aprobate.

Senatul universității adoptă bugetul unei universități, la propunerea decanului, în timp ce consiliul profesional adoptă bugetul unei școli politehnice sau a unei școli profesionale de învățământ superior, pe baza propunerii decanului. Unitățile constitutive ale universității au rezervate o parte din veniturile proprii,

contribuind la bugetul universității pentru investiții de capital și programe de dezvoltare, în conformitate cu reglementările emise. Entitățile publice utilizează fondurile în conformitate cu Legea privind activitatea științifică și învățământul superior și cu reglementările care stabilesc execuția bugetului de stat. Cu aprobarea părților contractante, o parte din activitățile universităților publice poate fi, de asemenea, finanțată pe baza unor acorduri speciale încheiate între Minister și universitatea publică.

În conformitate cu Legea privind activitatea științifică și învățământul superior, autonomia tuturor instituțiilor de învățământ superior universitare publice implică:

- organizarea internă;
- dezvoltarea obiectivelor educaționale;
- programe științifice și profesionale;
- autonomie financiară în conformitate cu prevederile legale;
- luarea deciziilor privind aprobarea proiectelor și a cooperării internaționale, etc.

Consiliul universității pentru finanțarea activității științifice și a învățământului superior este un organism de expertiză al Consiliului Național, format din 15 membri, dintre care trei provin din institute de cercetare, șase provin din universități, doi din politehnică, doi membri sunt reprezentanți ai sindicatelor și doi sunt numiți de către ministru. Membrii Consiliului Universității sunt numiți de Consiliul Național cu votul majorității, pe baza propunerilor înaintate de către Consiliul rectorilor, Consiliul Politehniciei și al Școlilor Profesionale de Învățământ Superior, institutele publice de cercetare, universităților și ministerului de profil. Membrii Consiliului Universității sunt numiți pentru un mandat de patru ani.

DANEMARCA

Învățământul primar și secundar

Sistemul de învățământ danez este finanțat de stat sau de municipalități. În afară de finanțarea publică, taxele sunt percepute în școlile private și pentru o serie de programe de educație pentru adulți.

Instituțiile de învățământ autonome au două surse de venituri pentru finanțarea programelor lor educaționale:

- subvenții de stat și venituri proprii din activități generatoare de venituri;
- taxele de participare.

Creșele, grădinițele și alte instituții de învățământ primare sunt administrate de Ministerul copiilor, egalității de gen, integrării și afacerilor sociale și sunt finanțate, în principal, prin subvenții ale autorităților locale, care la rândul lor primesc subvenții de stat. Subvenția de la autoritatea locală trebuie să cuprindă cel puțin 75% din cheltuielile operaționale brute, cu excepția chiriei și a întreținerii.

Restul este acoperit de părinții care în fiecare lună plătesc o sumă fixă, care nu trebuie să depășească procentul rămas de 25%.

Consiliul local este cel care decide dacă subvențiile municipale și plățile suportate de părinți trebuie să fie sub formă de taxe instituționale, ceea ce înseamnă aplicarea de tarife medii pentru toate instituțiile din același tip dintr-o municipalitate.

Cheltuielile școlilor municipale sunt suportate în primul rând de municipalități, cu excepția cazului în care sunt exceptate în mod specific prin statut. Municipalitățile primesc o sumă forfetară din partea statului și o alocă diferitelor categorii de resurse (personal, operațional și bunuri de capital).

Instituțiile din învățământul secundar superior sunt finanțate de stat, dar au competențe de autogovernare financiară. Ministerul Educației folosește o formulă de finanțare și distribuie fonduri ca subvenții determinate de nivelul de activitate, completate cu subvenții de bază, fonduri de cercetare și dezvoltare, care sunt stabilite prin acorduri de termen lung.

Atât nivelul central/superior, cât și cel local sunt implicate în transferul de resurse pentru personalul didactic, personalul nedidactic și pentru cheltuieli operaționale și servicii, precum și pentru bunurile de capital. Autoritățile locale primesc o sumă forfetară și o alocă categoriilor de resurse menționate, alături de veniturile proprii. Astfel, municipalitățile primesc subvenții destinate bunurilor de capital de la Ministerul educației, pe lângă suma forfetară pe care o obțin de la Ministerul afacerilor economice pentru a finanța cheltuielile de capital necesare tuturor serviciilor publice. Autoritățile de nivel superior acordă mai multe resurse pe elev autorităților locale și școlilor din zonele îndepărtate.

Învățământul superior

Academiile de educație profesională superioară, colegiile de specialitate și colegiile universitare, precum și universitățile sunt instituții care se autoguvernează, fiind finanțate de stat.

Instituțiile de învățământ autonome au două surse de venituri pentru finanțarea programelor lor educaționale: subvenții de stat și venituri proprii din activități generatoare de venituri sub formă de taxe de participare, care reprezintă circa 80% din totalul finanțării, fiind, practic, sursa principală de venit pentru instituții.

Subvențiile se acordă sub formă de subvenții "bloc", pe care instituțiile sunt libere să le utilizeze, după cum consideră că se încadrează în cadrul condițiilor prealabile și a regulilor adoptate, în conformitate cu obiectivele stabilite pentru programele și instituțiile de învățământ individuale.

Sistemul de acordare a granturilor este modelul principal de creditare pentru distribuirea finanțării de la stat, dar este necesar, de asemenea, să se suplimenteze managementul instituției cu o serie de instrumente suplimentare de gestionare sub formă de subvenții de bază, fonduri de cercetare și dezvoltare țintă,

modele de acorduri multianuale etc., pentru a se asigura că managementul financiar colectiv este suficient de flexibil de a satisface diverse necesități de politică educativă, administrativă și instituțională. Prin urmare, managementul financiar trebuie să satisfacă atât cererea pentru distribuirea eficientă a fondurilor și, în același timp, să sprijine obiectivele educaționale privind, printre altele, disponibilitatea geografică a programelor educaționale sau dezvoltarea unor zone de inițiativă speciale, care necesită o varietate de instrumente de management.

Gestionarea sistemului de granturi presupune practic că, în cadrul financiar total acordat pentru scopuri educaționale, determinat de o serie de priorități generale de cheltuieli specifice politicilor educaționale, creditele sunt distribuite instituțiilor de învățământ individuale pe baza:

- obiectivelor asumate;
- numărului de studenți cu normă întreagă, numărului de doctoranzi și de participanți la cursuri de formare continuă și la programele de educație deschisă.

Acordarea de granturi este combinată cu o subvenție de bază concepută pentru a finanța cheltuielile prioritare ale instituției:

- o subvenție de bază independentă de nivelul de activitate, care este bugetată ca subvenție unitară;
- o subvenție de bază dependentă de activitate, care este destinată să ofere sprijin structurii instituționale.

Subvențiile de bază au o dimensiune politică regională, deoarece multe instituții mai mici sunt situate în zone periferice geografice, iar subvenția de bază este astfel un mod flexibil de a sprijini răspândirea regională a oportunităților de învățământ.

La nivelul țării, câteva instituții de învățământ sunt mici și pot avea dificultăți în a menține o situație financiară durabilă. Aceste instituții oferă de obicei doar un singur tip de program educațional și sunt, prin urmare, vulnerabile chiar și la cea mai mică abatere a numărului de studenți. În astfel de situații, ministerul de resort poate recomanda ca instituțiile să caute posibilități de fuziune cu altele similare, mai stabile din punct de vedere financiar.

În afară de subvențiile de bază, sunt oferite și o serie de subvenții "alocate", cum ar fi, de exemplu, modele de acorduri multianuale și alocări de fonduri, sub formă de fonduri de cercetare și dezvoltare. Aceste modele sunt concepute pentru a oferi sprijin pentru dezvoltarea calității programelor și pentru a lua în considerare necesitatea de a putea promova domenii de inițiativă cu prioritate educațională deosebită.

Legislația privind instituțiile de învățământ permite ca acestea să desfășoare activități generatoare de venituri în concurență deschisă cu întreprinderile din sectorul privat. Intenția este în parte aceea de a asigura utilizarea flexibilă și eficientă a capacităților și resurselor și, pe de altă parte, de a profita de oportunitățile de dezvoltare a competențelor. Surplusul financiar oferit de aceste activități generatoare de venituri poate fi utilizat pentru finanțarea noilor necesități, de exemplu în legătură cu dezvoltarea de noi programe educaționale.

Există reguli care reglementează stabilirea prețurilor bunurilor și serviciilor care sunt furnizate ca activități generatoare de venituri. Ca regulă generală, prețul trebuie să fie astfel încât să nu compromită competitivitatea concurenților privați sau publici, iar costurile medii pe termen lung să fie acoperite. În conformitate cu legislația economică, instituțiile care desfășoară activități generatoare de venituri trebuie să urmeze bunele practici de marketing și nu trebuie să impună concurenței prețuri neloiale.

ESTONIA

Învățământul primar și secundar

Finanțarea instituțiilor de învățământ depinde de proprietatea instituției, în Estonia funcționând instituții de învățământ de stat, municipale și private. Toate cheltuielile școlilor de stat sunt acoperite de la bugetul de stat (guvernul central în calitate de proprietar al școlii). Instituțiile de învățământ municipale sunt finanțate din bugetele administrațiilor publice locale, însă guvernul central oferă sprijin financiar. În plus, sprijinul acordat de persoanele juridice de drept privat sau veniturile din servicii plătite pot fi luate în considerare atât în cazul instituțiilor de învățământ de stat, cât și a celor municipale. De asemenea, o importanță deosebită o au fondurile structurale ale Uniunii Europene.

Cheltuielile unei instituții de învățământ private sunt acoperite de conducerea instituției de învățământ privat și, în anumite cazuri, sprijinul financiar este acordat și de către o administrație locală sau de stat. În temeiul unei modificări a Legii școlilor private, din 2018, statul plătește cheltuielile de funcționare ale școlilor private în proporție de 100% din cheltuielile medii de funcționare ale școlilor municipale.

Bugetul de stat acoperă, de asemenea, cheltuielile cu locurile elevilor cerute de stat pentru școlile profesionale private și instituțiile private de învățământ superior. Toate instituțiile de învățământ private au dreptul să stabilească taxe de școlarizare, iar acestea sunt stabilite de proprietarul școlii private și nu trebuie modificate pe parcursul unui an universitar.

Cheltuielile unei instituții municipale de îngrijire a copilului preșcolar sunt în general acoperite de proprietar, mărimea contribuției părinților depinzând de taxele stabilite de administrația locală. Părinții plătesc așa-numita taxă pentru loc și pentru masă. Sprijinul pentru pregătirea continuă a profesorilor din instituțiile de îngrijire a copilului și pentru cheltuielile de investiții bazate pe proiecte este alocat din bugetul de stat. În plus, la solicitarea administrației locale, sprijinul este alocat pentru instruirea în limba estonă a copiilor a căror limbă maternă este alta decât cea estoniană. Cele mai multe cheltuieli din domeniul educației preșcolare - 288,6 milioane euro - sunt suportate din bugetele municipalităților locale (2017). În acel an, cheltuielile guvernamentale pentru educația preșcolară ca pondere din PIB-ul a fost de 1,21% (în 2016, de 1,16%).

Dintre elevii din școlile de bază și din școlile secundare superioare, 80% studiază în școlile municipale; 11% studiază în școli private și 6% în școli de stat (2018/2019). Cheltuielile școlilor sunt suportate de către organismul de conducere al școlii (respectiv autoritatea locală sau, în cazul școlilor private, persoană juridică de drept privat). Statul sprijină cheltuielile cu forța de muncă și pregătirea continuă a cadrelor didactice și a directorilor, cheltuielile cu materialele de predare și învățare și serviciile de internat. Din cheltuielile cu educația generală, 518,6 milioane de euro, 42% sunt acoperite de municipalitățile locale și 58% din administrația centrală (2017), respectiv 2,18% din PIB.

În anul școlar 2018/2019, învățământul profesional a cuprins un total de 38 de instituții, dintre care 6 sunt instituții profesionale de învățământ superior, iar restul sunt școli profesionale: 84% instituții sunt de stat, 11% școli private și 5% școli municipale.

Începând cu 1 ianuarie 2019, a intrat în vigoare o nouă Lege privind instituțiile de învățământ profesional, care modifică termenii și condițiile pentru finanțarea instituțiilor de învățământ profesional și înlocuiește finanțarea acestora prin alocarea sprijinului financiar pentru activitate. Sprijinul pentru activitate reprezintă o sumă alocată unei școli pentru organizarea învățământului profesional de înaltă calitate și implementarea planului de dezvoltare.

O instituție de învățământ care oferă educație profesională poate câștiga și din activități economice (vânzarea de bunuri și servicii în activitatea desfășurată), oferind servicii plătibile legate de activitatea principală a școlii.

Responsabilitatea pentru instruirea finanțată de stat este împărțită între trei ministere:

- cursurile de formare pentru șomeri sunt finanțate de Ministerul afacerilor sociale;
- cursurile de formare în întreprinderi sunt finanțate de Ministerul afacerilor economice și comunicațiilor;
- celelalte cursuri de formare a populației adulte sunt finanțate de Ministerul educației și cercetării.

Pentru persoanele angajate în sectorul agriculturii, există resurse limitate pentru sprijinirea educației și formării în bugetul Ministerului afacerilor rurale.

Învățământul superior

Finanțarea de către stat a educației are ca scop crearea de șanse egale de învățare pentru toți studenții și asigurarea resurselor financiare necesare instituției de învățământ.

În anul universitar 2018/2019, în Estonia au existat 20 de instituții de învățământ care au oferit studii bazate pe programele de învățământ superior. Șase dintre acestea sunt școli private, șase universități sunt de stat, iar opt sunt instituții de învățământ profesional de stat sau instituții de învățământ superior profesional.

Instituțiile de învățământ superior sunt finanțate de la bugetul de stat prin sprijin financiar destinat acoperirii costurilor de studii, costurilor administrative, de funcționare și cele necesare investițiilor. În plus, bugetele instituțiilor de învățământ superior includ resurse rezultate din activitățile economice sau din finanțare externă.

Din anul 2002 până în 2013 s-a aplicat o finanțare bazată pe rezultate, unde o școală de învățământ superior a trebuit să pregătească un anumit număr de absolvenți la un anumit nivel de studiu. De asemenea, școlile au primit sarcina să pregătească specialiști la nivel de master sau doctorat. Alfel spus, școlile de învățământ superior au fost finanțate pe baza învățământului comandat de stat, adică pe baza numărului de studenți admiși de comun acord cu ministerul.

Din 2013, finanțarea învățământului superior național a fost realizată pe o bază nouă. Astfel, școlile de învățământ superior primesc sume pentru finanțarea activității ce nu mai are legătură cu numărul de locuri de studii specifice sau numărul de absolvenți. O instituție de învățământ decide, pe baza profilului său, o serie de sarcini, care țin cont de capacitatea de pregătire existentă, de domeniile de studiu și de numărul de locuri creat. Ideea centrală a reformei de finanțare a fost aceea ca finanțarea universităților să depindă de calitatea și eficacitatea educației, ținând cont de nevoile societății.

Noul tip de model de finanțare a fost implementat integral din 2017, pe baza unor indicatori (de exemplu, numărul de studenți admiși și cel al studenților cu normă întreagă, calitatea instruirii, numărul de absolvenți de la o universitate și numărul de absolvenți din grupuri largi de studii de importanță națională, specificațiile pentru furnizarea de instruire în funcție de programe și grupuri largi de studii, etc.).

Pentru acordarea sprijinului de activitate, la fiecare 3 ani se încheie un contract de drept public între rectorul universității și Ministerul educației și cercetării. Contractul specifică drepturile și obligațiile părților, răspunderea și procedura de alocare a sprijinului pentru desfășurarea activității. Acordul de performanță stabilește:

- obligațiile de bază care decurg din misiunea, obiectivele și funcțiile unei universități și necesitățile statului, inclusiv relația dintre obligațiile referitoare la nivelul, calitatea și eficiența furnizării de instruire și condițiile de finanțare a acesteia;

- excepțiile de la rambursarea parțială a costurilor de studiu;
- bazele și volumul alocării fondului de burse pentru studenți;
- volumul și finanțarea studiilor de doctorat;
- programele de învățământ pe baza cărora o universitate are dreptul să organizeze numai studii cu frecvență parțială, care să sprijine furnizarea de instruire.

Acordurile de performanță asigură o gestionare mai bună a domeniilor de studii, permit reducerea suprapunerilor nejustificate prin efectul indicatorilor de finanțare și sprijină domeniile de dezvoltare de importanță națională. În plus, pot fi luate în considerare și alte criterii caracteristice învățământului superior competitiv:

- evaluarea internaționalizării universităților;

- serviciile de asistență pentru studenți;
- cooperarea cu sectorul de afaceri și dezvoltarea programelor comune, precum și alocarea de fonduri pe baza acestora.

Instituțiile de învățământ superior sunt, într-o mică măsură, finanțate din bugetele administrațiilor locale. Școlile de învățământ superior pot accepta donații, burse, etc., precum și finanțare de la terțe persoane (antreprenori, absolvenți etc.).

Șeful unei instituții de învățământ superior este ordonatorul de credite al instituției. Supravegherea activității financiare se exercită în conformitate cu procedura stabilită la nivel de stat, de către companii de audit, iar Oficiul național de audit din Estonia este organul suprem care supraveghează utilizarea banilor publici.

FINLANDA

Învățământul primar și secundar

În Finlanda, educația este gratuită la toate nivelurile pentru elevi și studenți. Nu există taxe de școlarizare, de la învățământul preșcolar până la învățământul superior. Educația adulților este singura formă de educație care poate avea taxe în unele cazuri.

În învățământul preșcolar și de bază, manualele, masa de prânz, serviciile de sănătate și transportul pentru elevii care locuiesc mai departe de școală sunt gratuite.

La nivel secundar superior (liceu), studenții trebuie să își cumpere materialele de învățare. Ei primesc mese gratuite în fiecare zi, serviciile de sănătate sunt gratuite, iar costurile de transport sunt subvenționate de stat.

În Finlanda, fiecare dintre cele 310 de municipalități (existente la începutul anului 2020) este obligată să furnizeze servicii de bază pentru persoanele care locuiesc în zona lor de competență. Astfel de servicii de bază sunt, de exemplu, servicii sociale și de sănătate, precum și serviciile educaționale de bază. Finanțarea serviciilor educaționale este împărțită între stat și municipalități, ponderea finanțării fiind de 75% pentru municipalitate și de 25% pentru stat.

Municipalitățile primesc o parte din fonduri de la stat, dar cea mai mare sursă de venit sunt impozitele. Municipalitățile au o autonomie deplină în a decide cum distribuie fondurile între diferitele servicii de bază - servicii sociale, de sănătate și educaționale. În medie, în anul 2018, 28% din totalul cheltuielilor municipale au fost utilizate pentru servicii educaționale și culturale.

Baza finanțării de la stat este prețul mediu unitar pe elev la fiecare nivel de învățământ. Prețurile unitare sunt formulate după o serie de formule matematice și

sunt elaborate în mod regulat pe baza cheltuielilor reale, prețul unitar fiind stabilit în fiecare an.

Suma exactă a fondurilor de stat pentru fiecare municipalitate este determinată în funcție de ponderea rezidenților cu vârste cuprinse între 6 și 15 ani. Anumiți factori cresc nivelul de finanțare către municipalități pentru a ține cont de circumstanțele diferite dintre aceste entități. De exemplu, distanța, factorii demografici, cum sunt densitatea populației, intervalul de vârstă și morbiditatea populației din fiecare zonă afectează cota pe care o municipalitate o primește de la stat.

Învățământul privat este rar întâlnit în Finlanda, deoarece mai puțin de 3% din școlile de bază sunt private (2018). Finanțarea educației private este stabilită după aceleași criterii ca și a învățământului public.

Municipalitățile au obligația legală de a furniza servicii de educație și îngrijire timpurie a copiilor (ECEC) cu vârste cuprinse între 0 și 7 ani care locuiesc în zona de competență. În medie, aproximativ 26% din totalul fondurilor municipale pentru educație au fost cheltuite pentru educație și servicii de îngrijire timpurie.

Serviciile ECEC sunt finanțate de stat, municipalități și din taxele plătite de familii. Ponderea medie pentru finanțare este distribuită în felul următor:

- transferuri guvernamentale către serviciile de bază municipale - 30%;
- finanțare municipală - 56%;
- taxele colectate de la familii - 14%.

Taxele pentru familii sunt determinate în funcție de venituri și mărimea familiei. Taxa maximă pentru un loc cu normă întreagă într-un centru municipal de îngrijire de zi este de 290 euro/lună (2019). Taxa include și mesele. Municipalitatea poate decide, de asemenea, cu privire la aplicarea de taxe mai mici sau scutirea de taxe.

Ultimul an al educației și îngrijirii timpurii a copilului reprezintă perioada de educație preprimară. Este anul care precede primul an de învățământ obligatoriu și este pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 6-7 ani, fiind introdus în anul 2015.

Municipalitățile trebuie să asigure 20 de ore de educație preșcolară pe săptămână pentru toți copiii cu vârsta cuprinsă între 6 și 7 ani care locuiesc în municipalitate. Învățământul preșcolar de jumătate de zi este complet gratuit pentru familii - inclusiv masa gratuită.

Învățământul preșcolar și de bază este finanțat de stat și municipalități. Din totalul fondurilor pentru educație, aproximativ 40% au fost cheltuite pentru învățământul de bază. Autonomia financiară a școlilor variază de la municipalitate la municipalitate. Departamentul educațional dintr-o municipalitate decide nivelul de autonomie pe care îl pot avea școlile cu bugetarea serviciilor. Situația cel mai des întâlnită este aceea în care municipalitățile alocă un buget pentru fiecare școală, iar acestea decid în mod independent cum să îl folosească.

Învățământul secundar general este gratuit pentru elevi, dar aceștia trebuie să cumpere manualele și alte materiale de învățare. Elevii primesc un prânz gratuit

în fiecare zi. De asemenea, serviciile de sănătate sunt gratuite, iar costurile de transport sunt parțial subvenționate de stat.

Învățământul general superior este finanțat de stat și municipalități. Guvernul decide anual prețul unitar mediu pentru școlile secundare generale. Suma pe care fiecare furnizor de învățământ secundar general o primește de la stat se bazează pe numărul de elevi raportat de școli.

Finanțarea statului constă în patru elemente:

- finanțarea de bază;
- finanțarea bazată pe performanță;
- finanțarea bazată pe eficacitate;
- finanțarea strategiilor.

Ponderea finanțării de bază este de 50%. În acest fel, statul garantează că educația și formarea profesională continuă este asigurată în toate domeniile și pentru toți elevii.

Învățământul superior

Deși instituțiile de învățământ superior sunt persoane juridice independente, principala responsabilitate de finanțare revine statului. Finanțarea este alocată în conformitate cu modelele de finanțare de bază realizate de universități și universitățile de științe aplicate (UAS). Scopul modelului principal de finanțare este îmbunătățirea calității învățământului, impactului realizat și productivității instituțiilor de învățământ superior.

Finanțarea de bază este distribuită în principal pe baza performanțelor didactice și de cercetare ale universităților și a performanței UAS în educație, precum și în cercetare și dezvoltare.

Pe lângă finanțarea de bază, o parte a finanțării pentru ambele sectoare de învățământ superior este distribuită pe baza strategiilor lor, care sunt formulate împreună între minister și fiecare instituție de învățământ superior.

Instituțiile de învățământ superior primesc, de asemenea, finanțare din alte surse (finanțare externă), cum ar fi Academia Finlandei, Agenția finlandeză de finanțare pentru inovare (Tekes), fundații, întreprinderi, Uniunea Europeană și alte surse internaționale.

Instituțiile de învățământ superior sunt autonome în ceea ce privește alocarea fondurilor, atât timp cât obiectivele convenite cu ministerul de resort sunt atinse în perioada de valabilitate a acordului. Universitățile sunt obligate să utilizeze eficient resursele alături de o bună gestionare a finanțelor publice. Acestea sunt obligate să prezinte Ministerului informațiile necesare pentru evaluarea și dezvoltarea învățământului și cercetării, statistici, precum și alte monitorizări și îndrumări, în modul stabilit de Minister.

Pe lângă finanțarea de bază și finanțarea strategică, universitățile beneficiază de finanțare suplimentară, respectiv servicii plătite, donații și sponsorizări.

Finanțarea strategică se acordă universităților pe baza negocierii acordului de performanță cu ministerul, care poate decide asupra misiunilor speciale naționale ale universităților la începutul fiecărei perioade de acord. Condițiile pentru finanțarea strategică sunt:

- tranziția mai rapidă a studenților la o activitate productivă;
- noi inovații în ceea ce privește metodele de studiu și de învățare;
- consolidarea eficacității învățământului superior.

Finanțarea universităților de științe aplicate depinde de sumele de bază alocate de Ministerul educației și culturii. Finanțarea principală este distribuită UAS-urilor pe baza negocierilor acordului de performanță cu Ministerul. Finanțarea de bază este distribuită după cum urmează:

- 79% pentru educație;
- 15% pentru cercetare și dezvoltare;
- 6% pentru dezvoltarea strategică.

Modelul principal de finanțare accentuează rentabilitatea, calitatea, eficacitatea și internaționalizarea. Finanțarea este alocată pe baza gradelor UAS și ECTS finalizate, pe baza numărului de calificări existente în colegiul de învățământ profesional pentru profesori, impactul regional și conexiunea cu industria și viața profesională.

Finanțarea bazată pe strategie, care reprezintă 12% din finanțarea totală a universităților de științe aplicate se bazează pe numărul de absolvenți angajați, tranziția la o activitate productivă și eficacitatea operațiunilor SAI.

FRANȚA

Învățământul primar și secundar

La finanțarea educației participă statul, autoritățile locale, gospodăriile private și companiile. În 2012, de exemplu, cheltuielile interne pentru educație (DIE) au totalizat 146 de miliarde de euro, 6,8% din PIB, statul contribuind cu 57,1% din această sumă. Regiunile finanțează instituțiile secundare superioare: liceele cu profil general, și liceele tehnologice și profesionale, care, sunt instituții de învățământ adaptate la nivel regional. Departamentele finanțează instituțiile secundare de nivel ISCED-2, municipalitățile contribuie la finanțarea școlilor primare și a creșelor (ISCED 1). În 2014, gospodăriile private au finanțat 7,8% din cheltuielile interne pentru educație, iar companiile au contribuit la cheltuielile interne cu educația cu un procent de 8,5%.

De la intrarea în vigoare a Legii privind finanțele publice (LOLF), bugetul de stat a fost organizat în "misiuni" și "programe" după cum urmează:

- o misiune include o serie de programe care contribuie la o politică publică definită. Fiecare misiune este o unitate bugetară, care este adoptată de Parlament;

- programul, astfel cum este definit la nivel ministerial, include creditele pentru implementarea unei activități sau a unui set de activități care sunt coordonate de un minister și cărora li se atașează elemente precise, definite în funcție de obiectivele de interes public și de rezultatele așteptate, așa cum sunt evidențiate prin indicatori de performanță. Un proiect anual de performanță care detaliază obiectivele programului și rezultatele așteptate sunt anexate la proiectul de lege al bugetului. Un raport anual de performanță evidențiază rezultatele atinse pentru fiecare program și mijloacele puse în aplicare pentru a atinge aceste rezultate.

LOLF concentrează astfel procedura bugetară pe două principii, pe de o parte, o justificare a performanței gestiunii publice și, pe de altă parte, informații bugetare transparente care permit controlul atent al Parlamentului.

Învățământul școlar este obiectul unei misiuni interministeriale cu implicarea a două ministere, Ministerul educației naționale, învățământului superior și cercetării și Ministerul agriculturii. Această misiune conține șase programe, inclusiv mai multe activități și credite bugetare, care sunt votate și reînnoite de Parlament pe baza obiectivelor declarate și a rezultatelor obținute în anii precedenți.

Autoritățile locale contribuie la finanțarea educației prin bugetele lor. Există două modalități prin care autoritățile locale intervin în problemele educaționale, respectiv cele care sunt reglementate de obligațiile lor în lumina legilor ce prevăd descentralizarea (costuri de exploatare, materiale și construcția de școli, colegii și licee, remunerarea personalului nedidactic etc.) și a celor care derivă din angajamentul voluntar, de exemplu contribuția la finanțarea cărților școlare pentru elevii de liceu.

Finanțarea companiilor cuprinde în principal, impozitul de ucenicie care reprezintă finanțarea costurilor necesare dezvoltării învățământului tehnic și profesional. În 2016, cota de impozitare a fost stabilită la 0,68%, cu excepția regiunii Alsacia-Moselle, unde rata este de 0,44%. Pentru companiile cu 250 de angajați sau mai mulți, care nu angajează suficienți ucenici, la cota de impozitare se adaugă o contribuție suplimentară, rata adăugată fiind progresivă, cu cât compania are mai puțini ucenici, cu atât rata este mai mare.

Grădinițele și școlile primare nu sunt persoane juridice și nu au autonomie financiară. Comunitatea locală finanțează activitățile desfășurate de grădinițe și școli, aceasta fiind proprietarul clădirilor. Fondurile sunt gestionate integral de comunitate, primarul fiind agentul de certificare. Personalul de serviciu, însărcinat cu întreținerea sau îngrijirea clădirilor, precum și specialiștii care își desfășoară activitatea în școli sau grădinițe sunt agenți locali. Statul plătește doar salariile personalului didactic.

Colegiile și liceele sunt o categorie de instituții publice aflate în subordinea Ministerului educației. La fel ca toate instituțiile publice, sunt persoane juridice care au autonomie administrativă și financiară, autonomie didactică și educațională, care sunt exprimate în proiectul întocmit de instituție, ce este adoptat de către consiliul de administrație al școlii.

Conform legii, resursele alocate includ:

- subvenții de la autoritățile locale;
- contribuții ale unei entități din sectorul public;
- resurse private, în special donații și moșteniri, venituri obținute din serviciile de restaurante și hoteluri, sume obținute din vânzarea articolelor fabricate în ateliere, impozitul de ucenicie, etc.

Aceste resurse sunt destinate, în special, activităților didactice și educaționale, pentru încălzire și iluminat, întreținerea echipamentelor și a clădirilor, taxe generale, catering, servicii de cazare și subvenții pentru elevi.

Școlarizarea la nivel preșcolar, primar și secundar (colegii secundare inferioare și licee tehnice și profesionale) este gratuită în școlile de stat. La nivel primar, municipalitățile plătesc manualele în aproape toate situațiile, cu excepția cazurilor în care rechizitele rămân în proprietatea elevului.

În ceea ce privește sectorul privat (care reprezintă aproximativ 20% dintre elevi), instituțiile de învățământ private pot obține finanțare publică în condițiile prevăzute de lege. În cazul școlilor private care au semnat un contract cu statul, în temeiul prevederilor din Codul educației, statul este responsabil de plata activității profesorilor. Contribuțiile la asigurările sociale și impozitele sunt suportate de angajator, precum și costurile formării inițiale și continue a cadrelor didactice.

În schimb, aceste școli trebuie să urmeze un curriculum identic cu cel al școlilor publice, să recruteze profesori salariați în conformitate cu prevederile dreptului public și să se supună aceluiași inspecții ca și școlile publice.

Învățământul superior

În anul 2014, 20,3% din cheltuielile interne pentru educație au fost alocate învățământului public superior. Statul a fost în continuare principalul finanțator (67,9% din finanțare), urmat de autoritățile locale (10,7%), persoanele fizice (9,5%) și companii (8,8%).

Finanțarea învățământului superior și a cercetării este cuprinsă în bugetul de stat. Aceasta este subiectul unei misiuni interministeriale, formată din șase ministere. Misiunea conține nouă programe, fiecare incluzând mai multe activități și credite bugetare, care sunt votate și reînnoite de către Parlament pe baza obiectivelor declarate și a rezultatelor obținute în anii precedenți, conform procedurilor stabilite de lege.

Laboratoarele publice de cercetare sunt finanțate parțial prin alocare bugetară universităților, organismelor publice de cercetare și agențiilor de finanțare, inclusiv ANR (Agenția Națională de Cercetare) și, de asemenea, primesc alte subvenții din partea regiunilor franceze, organizațiilor de caritate, din partea industriei și structurilor europene.

În urma adoptării Legii nr. 2007-1199 (LRU), universitățile pot gestiona integral bugetele, în mod autonom și au dreptul să solicite finanțare privată. Statul are dreptul să evalueze modul de gestionare a salarizării și a strategiei de

finanțare a instituției. Această evaluare este condusă de o agenție independentă, HCERES - Înalțul Consiliu pentru cercetare și învățământ superior.

LRU oferă universităților mijloacele de consolidare a fondurilor lor private prin căutarea de finanțare de la parteneri publici/privați. Acest lucru permite obținerea de donații de la persoane fizice sau companii (în schimbul deducerii unei părți din impozitul pe venit) fără a fi necesare proceduri de acord prealabil din partea ministerului. De asemenea, LRU autorizează universitățile care solicită să devină proprietari ai bunurilor imobiliare. Transferul se efectuează fără taxă și poate fi însoțit de un acord între părțile destinate să asigure aceste participații.

GERMANIA

Învățământul primar și secundar

Ierarhia politică și administrativă din Germania este formată din trei niveluri: federația, landurile și autoritățile locale, adică districtele, municipalitățile mari, cu statut de district și municipalitățile care fac parte din districte. Deciziile privind finanțarea educației sunt luate la toate cele trei niveluri, dar aproximativ 90% din cheltuielile publice sunt asigurate de landuri și autoritățile locale.

Cheltuielile federației, landurilor și autorităților locale sunt evidențiate în statisticile de finanțare din bugetele publice. Conform *International Standard Qualification of Education* (ISCED), cheltuielile pentru educație în 2017 au totalizat 185,6 miliarde de euro pentru educația preșcolară, școlile și zonele asociate, sectorul terțiar și diverse alte cheltuieli. Cheltuielile suplimentare aferente educației s-au ridicat la 20,9 miliarde de euro pentru educația profesională, ofertele de educație suplimentară și promovarea participanților la educația continuă. Astfel, bugetul pentru educație a reprezentat un total de 206,5 miliarde de euro, ceea ce corespunde unui procent de 6,3% din produsul intern brut. Federația a contribuit cu 10,5% din cheltuielile educaționale, landurile cu 52,7%, autoritățile locale cu 16,4%, sectorul privat cu 20,1%, restul de 0,3% provenind din străinătate.

Centrele de zi pentru copii (întreținute de autoritățile locale) sunt finanțate de autoritatea locală, de landuri (subvenții pentru acoperirea costurilor de personal și materiale etc.) și din contribuțiile părinților. Centrele de zi private (înființate de biserici sau prin inițiativă privată) sunt, de asemenea, finanțate de autoritatea locală, de landuri și prin contribuțiile părinților.

În 2017, conform statisticilor, sectorul public a cheltuit 26,6 miliarde de euro pentru centrele de zi. Cota landurilor s-a ridicat la 12,9 miliarde de euro sau 48,5% din cheltuielile pentru sectorul primar, iar cuantumul alocat de autoritățile locale s-a ridicat la 13,2 miliarde de euro, respectiv 49,6% din cheltuieli.

Cheltuielile publice au crescut cu 8,1% între 2016 și 2017. Creșterea cheltuielilor este strâns legată de extinderea locurilor de îngrijire a copiilor pentru copii cu vârsta sub 3 ani. Federația, landurile și autoritățile locale au convenit în

2007 să înființeze progresiv servicii de îngrijire de zi orientate spre calitate pentru copiii sub trei ani în centrele de zi și serviciile de îngrijire a copiilor până în 2013. Începând cu 1 august 2013, toți copiii de la vârsta de un an au dreptul legal la educația timpurie a copilului într-un centru de zi sau într-un serviciu de îngrijire a copiilor.

Sistemul școlar din sectorul public este finanțat pe baza unei împărțiri a responsabilităților între landuri și autoritățile locale. În timp ce acestea din urmă suportă costurile personalului nedidactic și costurile materiale, ministerele educației din landuri sunt responsabile de salarizarea personalului didactic.

Pentru a echilibra costurile școlare între autorități și landuri, pentru anumite cheltuieli (de exemplu, pentru transportul elevilor către și de la școală), autoritățile locale primesc rambursări sau alocări forfetare din bugetul landurilor. De asemenea, landul sprijină autoritățile locale prin subvenții unice, de exemplu, contribuții la costurile de construcție a școlilor sau anumite subvenții pentru costurile de funcționare.

În 2017, conform statisticilor de finanțare, sectorul public a cheltuit 66,1 miliarde de euro pentru școlile secundare profesionale.

În 2019, Parlamentul german a aprobat o modificare a Legii fundamentale, federația putând acorda landurilor asistență financiară pentru creșterea eficienței infrastructurii școlare la nivel municipal, precum și pentru digitalizarea sistemului de învățământ. Această modificare a Constituției a constituit o condiție prealabilă pentru funcționarea programului *DigitalPact School 2019-2024*, prin care Guvernul federal și landurile urmăresc, printre altele, obiectivul de a crea infrastructuri de educație digitală adecvate pentru viitor. Federația promovează tehnologia digitală, în timp ce landurile sunt responsabile de dezvoltarea conținutului educațional. Programul este evaluat la 5,5 miliarde de euro. În plus, landurile vor asigura formarea ulterioară a cadrelor didactice, adaptarea planurilor educaționale și dezvoltarea în continuare a sistemului de management al învățământului.

Sistemul dual de formare profesională funcționează în două cadre diferite, la nivelul companiilor și la nivelul școlii profesionale. Cheltuielile pentru școlile profesionale, majoritatea finanțate de landuri, s-au ridicat la aproximativ 9,6 miliarde de euro în 2015.

Învățământul superior

Instituțiile publice de învățământ superior sunt, cu câteva excepții, finanțate de landuri din fondurile atribuite de Ministerul educației și culturii sau al Ministerului științei și cercetării. Finanțarea se realizează în mai multe etape. În primul rând, instituția de învățământ superior notifică autoritățile landurilor cu solicitările de finanțare, sub forma unei estimări care trebuie inclusă în bugetul ministerului de resort. Întregul buget stabilit pentru învățământ este inclus în propunerile de buget pe care guvernul le prezintă Parlamentului pentru aprobare. Finanțarea este orientată în conformitate cu responsabilitățile și serviciile oferite de instituțiile de

învățământ superior în domeniul cercetării și predării, în promovarea cadrelor didactice și a egalității de șanse în știință.

În unele landuri, acordurile-cadru privind dezvoltarea și finanțarea instituțiilor de învățământ superior sunt încheiate între autoritățile landului și instituțiile de învățământ superior pentru o perioadă de câțiva ani. Acordurile-cadru definesc, de exemplu, obiectivele landului, dezvoltarea structurală a instituțiilor de învățământ superior, planurile de extindere, obiectivele strategice de performanță și dezvoltare, ținând cont de sarcinile reglementate de lege și de realizarea acestora, tipul și sfera de finanțare și modalitatea de gestionare a bugetului instituțiilor de învățământ superior.

În 2017, conform statisticilor, sectorul public a cheltuit 30,5 miliarde de euro pentru instituțiile de învățământ superior. Suma acordată de landuri a fost de 24,7 miliarde euro, respectiv 81% din cheltuieli, în timp ce Federația a acordat 5,8 miliarde euro, respectiv 19% din cheltuieli.

Fondurile furnizate de landuri din bugetele lor au acoperit costurile de personal și materiale, precum și investițiile, cu alte cuvinte cheltuielile pentru proprietăți, clădiri, precum și pentru echipamentele majore. Din anul 2006, în urma reformelor care au avut loc, finanțarea învățământului superior a devenit responsabilitate exclusivă a landurilor, fapt pentru care landurile au primit o compensație anuală de 695,3 milioane euro până la 31 decembrie 2019. Din 2020, aceste compensații au fost înlocuite prin componente suplimentare de TVA.

În urma modificării Legii fundamentale, Federația și landurile au un domeniu suplimentar de acțiune în promovarea comună a științei, din ianuarie 2015. În temeiul Constituției, în cazurile de importanță supraregională, acestea pot să coopereze în promovarea științei, cercetării și predării. Aceasta înseamnă că instituțiile de învățământ superior pot fi susținute permanent și din fonduri federale, anterior acest lucru fiind posibil numai prin programe pe termen determinat, cum au fost "Pactul pentru învățământul superior 2020" sau "Inițiativa de excelență".

GRECIA

Învățământul primar și secundar

Învățământul primar, secundar și superior sunt finanțate în principal direct din resurse publice, din bugetul de stat și prin programul de investiții publice, și mai puțin prin resurse neguvernamentale sau private. Educația și formarea adulților este în mare parte cofinanțată din fondurile structurale și prin investiții europene prin implementarea programelor operaționale.

Cea mai mare sumă de fonduri publice pentru educație (cheltuieli curente și investiții publice) este alocată de guvernul central prin transferul resurselor către autoritățile educaționale regionale sau către municipalități. Directorii autorităților educaționale regionale sunt cei responsabili pentru cheltuirea banilor publici.

Bugetul Ministerului educației și cultelor acoperă costurile personalului care își desfășoară activitatea în învățământul public, în timp ce cheltuielile curente ale școlilor sunt acoperite din bugetul Ministerului afacerilor interne cu transferuri către autoritățile locale.

Programul de investiții publice (PIP) acoperă cheltuielile cu costurile de capital fix, cum ar fi achiziția de bunuri imobiliare, construcția și repararea clădirilor și instalațiilor, procurarea și întreținerea laboratoarelor și echipamentelor. De asemenea, acoperă cheltuielile de pregătire și proiectare pentru noile programe educaționale, consolidarea cercetării științifice și, în general, oferă sprijin pentru politica educațională generală.

În ceea ce privește finanțarea educației din fondurile comunitare, programele de dezvoltare inovatoare sunt planificate și puse în aplicare prin Acorduri de parteneriat pentru cadrul de dezvoltare 2014-2020. Prin acesta se urmărește:

- recuperarea economică, deoarece include politici cuprinzătoare pentru susținerea creării de locuri de muncă durabile;
- includerea activă pe piața muncii, inclusiv includerea grupurilor sociale vulnerabile;
- îmbunătățirea eficacității sistemului educațional elen;
- educația, formarea și învățarea pe tot parcursul vieții, cu scopul principal de a limita și/sau elimina consecințele sociale ale crizei și/sau de a reduce costurile șomajului ridicat.

În Grecia, deși educația la toate cele trei niveluri de învățământ este gratuită, cheltuielile private pentru educație, care includ în principal taxele de școlarizare pentru școlile și institutele de formare profesională (IEK) și pentru predarea/oferirea de lecții private este estimată la peste 28% din cheltuielile publice. Cheltuielile private includ, pe de o parte, costurile pentru serviciile oferite de instituțiile care oferă predare paralelă a disciplinelor școlare și a cursurilor de limbi străine, iar pe de altă parte costul pentru studii private, care este utilizat de familii și de elevi cu posibilități financiare.

Resursele alocate centrelor pentru copii sunt subvenții sau orice alte prestații acordate de stat sau agenție, persoană juridică sau fizică, direct centrelor respective sau prin intermediul organismelor locale de administrație (LGB). Costurile pentru salariile angajaților sunt acoperite de Ministerul de interne prin municipalități, prin subvenții periodice lunare. În scopul alocării acestor subvenții, se iau în considerare costul de exploatare minim al unui LGB, precum și alte criterii, precum cele demografice și geografice.

La nivel local funcționează comitete școlare care sunt persoane juridice municipale însărcinate cu gestionarea creditelor alocate de Ministerul de interne pentru acoperirea costurilor operaționale din școlile primare și gimnaziale. În ceea ce privește cheltuielile de întreținere și reparații pentru clădirile școlilor, Ministerul de interne distribuie fonduri către municipalități, care, la rândul lor, în funcție de mărimea acțiunii întreprinse, gestionează fondurile în sine sau le acordă consiliilor școlare în urma deciziei municipalității. Prin urmare, resursele sunt distribuite pe

baza necesităților obiective. Alocarea fondurilor de către Ministerul de interne către municipalități se bazează pe următoarele criterii:

- numărul de clase în clădirile școlare - 30%;
- numărul elevilor - 70%.

Învățământul superior

La fel ca în învățământul obligatoriu, Constituția elenă stabilește că educația terțiară în Grecia este publică, prin urmare, urmarea cursurilor la o universitate este gratuită, iar instituțiile de învățământ superior nu pot percepe taxe.

Instituțiile de învățământ superior, în conformitate cu prevederile legale, sunt entități juridice de drept public care se autoguvernează, fiind sub supravegherea Ministerului educației și cultelor, și sunt finanțate de la nivel central prin bugetul de stat și Programul investițiilor publice pentru învățământul superior.

Potrivit Legii nr. 4009/2011, fiecare instituție de învățământ, în contextul planificării sale strategice pentru realizarea misiunii și a obiectivelor individuale, elaborează un program de dezvoltare academică de patru ani, în limitele prevăzute de bugetul aprobat.

În contextul acordurilor de planificare ale instituției de învățământ și a politicii naționale, finanțarea publică a instituției de învățământ este stabilită prin criterii și indicatori obiectivi, cum ar fi: costul studiului per student sau numărul studenților înregistrați pe an și durata programelor de studiu.

Proporția personalului didactic și administrativ față de studenți este luată în considerare la alocarea creditelor pentru recrutarea personalului. Finanțarea suplimentară se bazează pe indicatorii de calitate și de realizare a fiecărei instituții:

a) calitatea și eficacitatea procedurii educaționale, așa cum este stabilită prin raportul numeric dintre absolvenți și noii studenți, evaluarea activității didactice de către studenți, includerea absolvenților pe piața locurilor de muncă etc.;

b) excelența în cercetare, adică numărul de publicații pentru fiecare profesor, participarea la programe de cercetare competitive, la nivel internațional;

c) internaționalizarea instituției, respectiv numărul studenților străini înregistrați, numărul de acorduri de cooperare cu alte instituții superioare din Grecia sau din străinătate.

Potrivit cadrului legal existent:

1. 80% din finanțarea regulată a instituțiilor de învățământ superior este distribuită pe baza:

- numărul total de studenți înscriși pe program de studiu
- costul anual estimat al studiilor pe student pentru fiecare program de studiu
- durata programelor de studiu
- mărimea și valoarea instituției.

2. 20% din finanțarea obișnuită a instituțiilor de învățământ superior este distribuită pe baza indicatorilor calitativi de realizare a programelor, fiecare

instituție de învățământ putând să își aleagă indicatorii de evaluare. Acești indicatori sunt:

- calitatea și eficacitatea procesului educațional, care este evaluat pe baza relației numerice a absolvenților cu studenții nou înscriși, evaluarea serviciilor educaționale oferite de studenți și modul de absorbție a absolvenților;

- activitatea de cercetare, care este evaluată în principal pe baza numărului de membri ai personalului de cercetare care beneficiază de finanțare din partea Consiliului european de cercetare, numărul de centre de excelență în cercetare, numărul de cadre didactice și de cercetare care ocupă posturi în organele administrației centrale ale academiilor internaționale, organizațiilor de cercetare sau companiilor științifice internaționale, numărul de publicații pentru fiecare profesor, numărul de publicații/profesor, numărul de participări/profesor la programele de cercetare internațională competitivă ale Uniunii Europene și alte organizații internaționale, precum și numărul de participări pe fiecare cadru didactic, coordonatori în programele de cercetare competitive ale Uniunii Europene și ale altor organizații internaționale;

- internaționalizarea, care este evaluată în principal pe baza numărului de studenți străini, proporțional cu numărul total de studenți înscriși, numărul studenților atrași de instituție prin programe educaționale europene, numărul studenților care studiază în străinătate prin programe educaționale europene și numărul de acorduri de cooperare cu alte instituții de învățământ superior din Grecia sau din străinătate.

Sursele de finanțare pentru programele de studii postuniversitare sunt:

- bugetul instituțiilor de învățământ
- bugetul de stat sau programul de investiții publice al ministerului
- donații, beneficii, moșteniri și orice formă de acordare a subvențiilor din partea entităților publice sau private
- venituri din programe de cercetare
- venituri din participarea la programe elene sau ale altor organizații internaționale
- venituri din conturile speciale pentru fondurile de cercetare ale instituțiilor de învățământ.

IRLANDA

Învățământul primar și secundar

Cheltuielile pentru servicii de educație ale statului au fost de 9,5 miliarde euro în 2017 și reprezintă 16% din totalul cheltuielilor guvernamentale. Alocarea pentru cheltuielile de capital s-a ridicat la 690 milioane euro, ceea ce reprezintă suplimentarea cu până la 20.000 de locuri școlare și aproape 8.000 de locuri de muncă legate de construcții.

Majoritatea școlilor primare sunt asistate financiar de Departamentul pentru educație și aptitudini, care finanțează peste 3.250 de școli primare și 141 de școli speciale.

De asemenea, există 711 școli postliceale, care sunt sprijinite financiar de acest Departament. Toate școlile profesionale și școlile comunitare sunt finanțate direct sau indirect, inclusiv majoritatea școlilor secundare unde nu se plătesc taxe. Școlile secundare unde se plătesc taxe nu primesc subvenții, dar salariile profesorilor lor sunt aproape integral plătite de Departament.

Învățământul superior

Există 29 de instituții de nivel superior, sprijinite financiar de către stat, inclusiv universități, colegii de învățământ pentru profesori și institute de tehnologie.

Statul nu finanțează costurile studenților cu fracțiuni de normă în învățământul superior sau în învățământul superior din colegiile private, cu excepția unei serii limitate de inițiative speciale, cum ar fi "*Springboard*", unde colegiile licitează pentru găsirea unui flux de finanțare competitiv.

Orice instituție poate oferi premii pentru învățământul superior dacă îndeplinește criteriile de asigurare a calității din Irlanda, iar acest lucru înseamnă că vor fi finanțate de către stat. În conformitate cu secțiunea 52 din Legea universităților (1997), nicio organizație nu poate folosi termenul de "universitate" fără aprobarea ministrului educației.

ITALIA

Învățământul primar și secundar

În Italia, școlile sunt în principal școli de stat. Școlile care nu aparțin statului pot avea un statut egal cu școlile de stat și sunt conduse fie de subiecți privați, fie de subiecți publici (de exemplu, autorități locale, cum ar fi municipalitățile și provinciile) și au îndeplinit unele cerințe specifice stabilite de lege. Școlile private nu fac parte din sistemul de învățământ italian și nu pot elibera certificările oficiale.

Resursele financiare pentru managementul administrativ și educațional al școlilor provin din bugetul de stat (împărțite în alocări obișnuite și suplimentare). Astfel de fonduri sunt destinate școlilor fără nicio restricție, dar destinația lor prioritară este aceea de desfășurare de activități educative, de instruire și îndrumare.

Unele contribuții pot fi furnizate de regiuni, autorități locale și alte organisme publice sau organizații private. Astfel de fonduri sunt destinate implementării proiectelor susținute de fonduri cu alocări specifice. Școlile nu au voie să accepte donații și moșteniri.

Statul este responsabil pentru finanțarea școlii, atât în scopuri educaționale, cât și administrative. Regiunile trebuie să ofere în mod direct servicii și asistență

pentru elevi (cantine, transport, manuale pentru școlile primare, ajutor pentru cei cu venituri mici, asistență socială și de sănătate) din bugetul propriu și, de asemenea, să finanțeze planuri pentru construirea de școli. Provinciile și municipalitățile pot fi delegate de către regiune pentru a oferi asistență și servicii, în timp ce acestea sunt direct responsabile de asigurarea încălzirii școlii, a iluminatului și a conexiunilor telefonice, de întreținerea, în general, a clădirilor școlilor.

În ceea ce privește sistemul de educație și formare profesională care se încadrează în competențele regiunilor (IeFP), cursurile sunt finanțate în principal de regiuni și provincii (aproximativ 48%), a doua sursă de finanțare este Fondul social european (aproximativ 27%), în timp ce restul sumelor, 19%, respectiv 6% provin de la Ministerul muncii și, respectiv, Ministerul educației.

Resursele sunt alocate direct activităților de instruire (90%), în timp ce restul de 10% este destinat activităților pentru ucenici, dezvoltării sistemelor de baze de date și registre și măsuri de combatere a abandonului școlar.

Învățământul superior

Următoarele tipuri de instituții oferă studii superioare în Italia:

- universitățile/politehnica;
- instituțiile de educație pentru artă și muzică la nivel înalt;
- școlile superioare pentru mediatori lingvistici;
- instituțiile tehnice superioare.

Universitățile sunt structuri autonome, își adoptă propriile statute, stabilindu-și propriile organe de conducere, precum și structurile de predare și cercetare.

Sistemul de învățământ și formare tehnică superioară (IFTS) este finanțat de stat și co-finanțat de regiuni.

Statul finanțează direct instituțiile de învățământ superior (universități și instituții Afam) prin fonduri incluse în bugetul Ministerului educației.

LETONIA

Învățământul primar și secundar

Costurile pentru educație și îngrijirea timpurie a copiilor, învățământul de bază (integrat primar și secundar inferior), învățământul secundar superior (general și vocațional) în instituțiile fondate de stat sau municipalități sunt finanțate din bugetele statului și ale municipalităților.

Instituțiile de învățământ de stat sunt finanțate anual de la bugetul de stat în conformitate cu Legea bugetului de stat, în timp ce instituțiile de învățământ municipal sunt finanțate din bugetele municipale.

Instituțiile de învățământ privat sunt finanțate de fondatorii săi, în timp ce statul și municipalitățile participă la finanțare dacă o școală privată oferă programe

acreditate de învățământ secundar general și general. Dacă un elev se transferă la o școală din alt municipiu, se face o soluționare financiară provizorie între municipalitățile respective.

Instituțiile de învățământ pot primi finanțări suplimentare din următoarele surse:

- donații și sponsorizări;
- furnizarea de servicii;
- alte surse de venit.

Administrațiile locale dețin în subordine instituțiile publice de învățământ preșcolar, fiind responsabile pentru finanțarea instituțiilor (salariile profesorilor și ale personalului administrativ și tehnic, materiale de învățare, întreținerea clădirilor și plata utilităților).

În 2016, administrațiile locale au devenit responsabile pentru oferirea de sprijin financiar părinților ai căror copii cu vârste cuprinse între 1,5 și 4 ani nu beneficiază de îngrijire publică a copiilor în instituțiile municipale.

Administrațiile locale gestionează și școlile de învățământ general la nivel primar și secundar inferior. În aceste școli, salariile pentru personalul pedagogic sunt alocate de la bugetul de stat, în timp ce costurile de întreținere și utilități sunt acoperite prin bugetele administrațiilor publice locale.

Modelul de finanțare "banii urmează copilul" a fost introdus în anul școlar 2009/2010. Statul oferă toată finanțarea necesară școlilor înființate pentru copiii cu nevoi speciale, internatelor, școlilor și claselor de corecție socială. Gimnaziile de stat primesc finanțări suplimentare, deoarece îndeplinesc și alte funcții în domeniul educației ulterioare a profesorilor și a centrului regional de metodologie.

Statul coordonează și asigură finanțarea școlilor profesionale. Se prevede trecerea școlilor profesionale deținute de stat către structurile locale după finalizarea reformei regionale. În măsura în care școlile rămân deținute de stat, acestea sunt finanțate prin ministerele responsabile - Ministerul educației și științei, Ministerul culturii și Ministerul afacerilor interne.

Învățământul superior

Resursele financiare ale instituțiilor de învățământ superior de stat reprezintă fonduri de la bugetul de bază al statului și veniturile obținute din alte surse. Instituțiile de învățământ superior utilizează aceste venituri conform reglementărilor privind organizațiile non-profit. O instituție de învățământ superior are dreptul să accepte și să utilizeze donații și subvenții de la bănci, alte organizații de credit, subvenții și donații de la persoane juridice și persoane fizice.

Senatul instituției de învățământ superior stabilește structura resurselor financiare ale instituției de învățământ superior, dar comisia de audit controlează execuția acestui buget. O dată pe an, rectorul informează Senatul, ministrul educației și științei și ministrul domeniului respectiv sau fondatorul instituției respective cu privire la utilizarea bugetului.

Instituțiile de învățământ superior fondate de stat primesc următoarele finanțări:

- finanțare de bază pentru numărul de programe de studiu și numărul de studenți;
- resurse pentru plata utilităților publice, impozite, întreținerea infrastructurii, achiziționarea de echipamente, cercetare și creativitate artistică, precum și salarii pentru personalul didactic și nedidactic;
- din taxele de școlarizare;
- din finanțarea destinată utilizării pe obiective specifice.

Din 2015 a fost introdus și un model de finanțare pe trei piloni, care cuprinde:

- finanțarea de bază pentru asigurarea proceselor de studiu;
- finanțare bazată pe performanță;
- finanțare pentru dezvoltare.

LITUANIA

Învățământul primar și secundar

La 1 septembrie 2018, modelul de finanțare pentru învățământul preșcolar, preșcolar și general a fost schimbat. S-a trecut de la principiul "banii urmează elevul" sau "coșul elevului" la un model mixt. Acesta are la bază coerența dintre costurile coșului și implementarea programelor de învățământ.

Aproximativ 80% din fonduri sunt alocate nu fiecărui elev din clasă, ci în funcție de mărimea clasei. Un procent mic este alocat manualelor și altor materiale de învățământ, în funcție de numărul real de elevi. Această parte majoră este alocată ca subvenție specifică școlii. Municipality-urile alocă mai puțin de 20% din fonduri pentru organizarea și gestionarea procesului de învățământ, ajutor pentru educație, evaluarea realizărilor de învățare etc. Toate școlile de stat, ale municipalității și private primesc fonduri "coșul clasei".

În 2011, un proiect-pilot care viza testarea principiului "coșului elevului" pentru educație non-formală a fost implementat în cinci municipalități. Pe baza experienței acumulate și a rezultatelor proiectului, acest coș pentru educația nonformală a fost introdus la nivelul întregii țări, în octombrie 2015.

Dacă elevii învață programele de învățământ preșcolar și primar în școli speciale sau grupuri speciale, fondurile de învățământ de bază sunt dublate. Fondurile de învățământ de bază sunt majorate cu 5% pentru elevii care învață programele preprimare într-o limbă minoritară etnică. Pentru centrele de învățământ special destinate elevilor din întreaga țară sau regiunile cu nevoi de educație specială, indexarea este tot de 5%.

Școlile nu trebuie să calculeze singure fondurile alocate, existând formule speciale.

Învățământul superior

Legea privind învățământul superior și cercetarea prevede că misiunea învățământului superior și a cercetării este aceea de a ajuta la asigurarea prosperității publice, culturale și economice a țării, de a oferi sprijin și impuls pentru o viață deplină cetățenilor din Lituania și de a satisface nevoia de cunoaștere a acestora.

Programele de studiu oferite de instituțiile de învățământ superior lituaniene sunt realizate pe baza cerințelor stabilite de piața muncii. Există două tipuri de programe de studiu: programe de studii universitare și programe de colegiu universitar. Studiile pot fi de formă continuă sau extinsă. La finalizarea oricărei forme de studii, absolvenții obțin o diplomă echivalentă.

Începând cu anul 2019, studiile de învățământ superior sunt împărțite în patru cicluri:

- 1) ciclu scurt - achiziția cadrului de calificare din Lituania - nivelul V de calificare;
- 2) primul ciclu - nivel de licență profesională și nivel de licență;
- 3) al doilea ciclu - nivel de master;
- 4) ciclul al treilea - nivelul doctoral.

Colegiile împreună cu școlile VET pot oferi studii cu ciclu scurt. Programele de licență pentru ciclul I pot fi oferite și de colegii. Programele de studiu din ciclul II pot fi conduse doar de universități. Studiile de doctorat pot fi predate la universități sau de către universități împreună cu institutele de cercetare.

POLONIA

Învățământul primar și secundar

Educația în Polonia este finanțată, în principal, din resurse publice. Se estimează că fondurile publice reprezintă aproximativ 91% din sumele cu care este finanțat învățământului primar și secundar și circa 79% din sumele necesare învățământului superior. Ponderea finanțării publice în educația și îngrijirea copilului timpuriu este mai mare și reprezintă în jur de 82%.

Principalele surse de finanțare publică pentru educație în Polonia includ:

- partea din subvenția generală de la bugetul de stat acordată unităților administrațiilor publice locale (LGU);
- subvențiile de la bugetul de stat pentru scopuri specifice (subvenții țintă) furnizate LGU-urilor:
 - pentru învățământul preșcolar;
 - achiziționarea de manuale și resurse educaționale;
 - subvenții de întreținere ca parte a sprijinului financiar pentru cursanți;
 - îngrijirea copiilor cu vârsta până la 3 ani, parte a programului pentru copii;

- subvenții pentru instituții specifice (subvenții specifice bugetului de stat) și subvenții de la bugetul de stat alocate instituțiilor de învățământ superior:
 - pentru menținerea și dezvoltarea capacităților de predare și cercetare;
 - beneficii financiare pentru studenți;
 - cofinanțare pentru investiții de proiecte;
 - sarcini legate de asigurarea condițiilor pentru participarea deplină a persoanelor cu dizabilități la procesul de învățare;
- resursele proprii ale LGU (de exemplu, din taxe și impozite);
- fonduri UE;
- alte fonduri publice:
 - Fondul de muncă;
 - Fondul național pentru reabilitarea persoanelor cu dizabilități;
 - bugetele agențiilor guvernamentale centrale alocate pentru formarea unor grupuri profesionale specifice.

Finanțarea publică nu este alocată doar instituțiilor publice de învățământ. De asemenea, se acordă subvenții instituțiilor non-publice care oferă servicii specifice: îngrijirea copiilor neșcolarizați, a copiilor din creșe și școli primare, etc., dacă îndeplinesc cerințele prevăzute de legislația națională.

Familiiile copiilor pot beneficia de diferite tipuri de ajutor oferite ca parte a sistemului de asistență familială (alocații familiale și alocații suplimentare), sistemul de asistență medicală gratuită, transport gratuit la școli, alocația pentru creșterea copiilor, în valoare de 115,2 euro, acordată începând cu 2016. Sprijinul financiar este disponibil în cadrul programelor guvernamentale speciale: *"School Kit"*, *"Good Start"* și *"mesele la școală și acasă"*. Un sistem de beneficii pentru familiile numeroase (așa-numita carte de familie numeroasă) este în vigoare din 2014. Nu în ultimul rând, familiile elevilor și studenților cu dizabilități au dreptul să primească diferite tipuri suplimentare de ajutor.

De asemenea, se acordă sprijin financiar elevilor și studenților. Elevii din sistemul școlar primesc subvenții de tip întreținere și stimulente, ca parte a sistemului de sprijin financiar. Studenții înscriși la programe de ciclu I, al doilea și pe termen lung, în toate tipurile de instituții de învățământ superior, pot solicita sprijin financiar de la bugetul de stat sub diferite forme: subvenție de întreținere; subvenție pentru persoanele cu dizabilități; bursa rectorului, bursa ministrului, etc.

În 2019, partea de învățământ școlar din subvenția generală pentru LGU-uri (comune, raioane și organisme ale administrației locale la nivel regional / provincie) s-a ridicat la aproape 10,6 miliarde euro.

Partea de învățământ școlar din subvenția generală include următoarele patru componente:

- o parte a subvenției pentru cheltuieli neprevăzute;
- suma de bază pentru sarcinile școlare;
- sumă suplimentară pentru sarcinile școlare;
- o sumă pentru sarcini extrașcolare.

Algoritmul are la bază numărul real de elevi/studenți, la care se aplică un sistem de ponderare și un indice de ajustare menit să asigure un calcul mai bun al subvenției la scala reală a sarcinilor de educație școlară.

Coeficienții iau în considerare:

- condițiile specifice într-o școală dată (de exemplu, zone rurale, orașe mici, școli mici);
- varietatea și specificitatea sarcinilor școlare:
 - educația specială și integrată;
 - educația profesională pentru anumite sectoare ale economiei;
 - școlile sportive;
 - educația pentru minoritățile naționale și etnice;
 - educația în artă;
- varietatea și specificitatea sarcinilor extrașcolare (de exemplu, pensiuni; școli speciale de grădiniță)

În prezent, algoritmul include 47 de ponderi pentru sarcinile școlare și 22 de ponderi pentru sarcini extrașcolare, care alcătuiesc un sistem destul de complex. Indicele de ajustare ia în considerare clasele de promovare profesională ale cadrelor didactice. Acesta face posibilă alocarea unor sume relativ mai mari în cadrul învățământului școlar din subvenția generală către LGU-uri, ce au o proporție mai mare de cadre didactice cu note de promovare profesională mai mari decât media națională, deoarece aceasta presupune cheltuieli mai mari cu salariile cadrelor didactice.

Învățământul superior

În prezent, învățământul superior include următoarele tipuri de programe:

- programe universitare (ISCED 5): programe de 3 ani, furnizate de colegiile publice și non-publice de asistență socială, care sunt clasificate în categoria învățământului terțiar pentru comparațiile internaționale, dar nu sunt recunoscute ca făcând parte din învățământul superior în legislația națională.
- programe de specialitate (ISCED 5): programe cu taxe de cel puțin 3 semestre, oferite de instituții publice și non-publice de învățământ superior.
- programele pentru ciclul întâi și al doilea și de ciclu lung (ISCED 6-7), furnizate atât de instituțiile de învățământ superior de tip universități publice, cât și non-publice și de instituțiile de învățământ superior neuniversitare, care respectă următoarele cerințe:
 - programe de ciclul I cu diplomă de licență: programe de 3 - 4 ani sau de 3,5 - 4 ani, în funcție de domeniul de studiu;
 - programe de ciclul al II-lea: 1,5 - 2 ani, de master sau grad echivalent, în funcție de aria de studiu;
 - programe cu ciclu lung: 4,5 - 6 ani, de master sau grad echivalent; domeniile în care pot fi furnizate programe cu ciclu lung sunt specificate în legislația națională.
- programe din ciclul al III-lea (ISCED 8): programe de doctorat de 3 până la 4 ani;

Instituțiile de învățământ superior (HEI) și instituțiile de cercetare oferă, de asemenea, programe postuniversitare de 1 până la 2 ani, care sunt deschise pentru solicitanții ce dețin cel puțin o diplomă de licență.

PORTUGALIA

Învățământul primar și secundar

Fondurile publice alocate învățământului preșcolar sunt responsabilitatea comună a Ministerului educației, Ministerului muncii, solidarității și securității sociale și a autorităților locale. Rețeaua publică de învățământ preșcolar este finanțată în totalitate de către stat.

Rețeaua de asistență publică, care include instituții private de asistență socială / solidaritate, organizații de caritate și societăți mutuale, este susținută din fondurile guvernamentale pentru a achita cheltuielile acumulate în educație, necesare pentru îmbunătățirea calității didactice a serviciilor furnizate de sistemul de învățământ.

Un buget individual este alocat fiecărei școli publice. Bugetul este calculat pe baza propunerilor școlii și a rezultatelor calculate de Institutul de management financiar al educației din Ministerul educației.

Acest lucru se realizează pe baza unor criterii care includ numărul de elevi, numărul de clase și caracteristicile specifice ale școlii:

- grupul social și economic al elevilor;
- condițiile climatice din localitatea unde este școala;
- tipul de predare realizat;
- tipul și dimensiunea școlii;
- calitatea construcției, etc.

Costurile de funcționare sunt acoperite prin mecanisme de alocare a resurselor și diferă în funcție de nivelul de învățământ. În învățământul primar și secundar, bugetul școlii publice include o serie de programe și proiecte pe care școlile le pot aplica.

Autogovernarea școlilor publice permite acestora să aibă puterea decizională în domenii strategice, pedagogice, administrative și organizaționale în cadrul misiunii lor educaționale, dar nu se bucură de autonomie financiară.

Nivelurile de competență și responsabilitate atribuite în fiecare etapă a procesului de autonomie fac obiectul negocierii prealabile între școală, Ministerul educației, Consiliul municipal și alte părți interesate. Școlile private care intră sub tutela Ministerului educației în ceea ce privește conținutul lor pedagogic, se bucură de același statut ca al companiilor și administrațiilor private.

Conform unor criterii specifice, familiile defavorizate din punct de vedere financiar pot primi o subvenție lunară care variază în funcție de veniturile familiei și de numărul de copii. Aceste familii pot fi scutite de impozitul pe venit pentru

cheltuielile pe care le acumulează în educație și formarea copiilor. De asemenea, transportul școlar, mesele, manualele și materialul auxiliar pot fi subvenționate pentru familiile defavorizate. Acest sprijin social este aplicabil și în învățământul secundar, dar numai pentru elevii cu nevoi de educație specială.

Școlile private de învățământ primar și secundar pot beneficia de finanțare publică prin semnarea unor contracte de subvenții. Criteriul principal de subvenționare este întotdeauna elevul și nu școala.

Învățământul superior

Măsurile pentru eficientizarea învățământului superior din Portugalia includ:

- promovarea cursurilor de învățământ superior profesional și tehnic (CTeSP), care corespund unui ciclu scurt legat de un prim ciclu al procesului de la Bologna), oferite de instituțiile politehnice de învățământ superior (HEI) și redefinirea criteriilor de admitere pentru cursurile din primul ciclu;
- lansarea unui proces de participare largă cu privire la discuțiile comune privind sistemul de admitere în învățământul superior pentru a lărgi baza de recrutare a studenților;
- începerea unui program pentru modernizarea și promovarea institutelor politehnice, care să includă un stimulent pentru activitățile de cercetare și dezvoltare în strânsă colaborare cu partenerii locali la nivelul de formare cu ciclu scurt (atât inițial, cât și specializat), axat pe sectoarele productiv și servicii;
- dezvoltarea unui mecanism care să sprijine includerea refugiaților cu ajutorul instituțiilor de învățământ superior;
- implementarea unei politici naționale de știință deschisă care se concentrează asupra accesului publicului la publicațiile științifice și la datele rezultate din cercetarea finanțată public;
- aprobarea unui program științific de stimulare a ocupării forței de muncă, inclusiv înlocuirea treptată a burselor cu contracte de muncă și întinerirea personalului de cercetare.

SLOVACIA

Învățământul primar și secundar

Educația primară și secundară gratuită este garantată de Constituție. Școlile bisericești și private pot oferi educație și alte servicii contra taxe.

Sursele publice pentru educație provin din bugetul public, bugetele municipalităților și bugetele unităților teritoriale superioare. Alte surse de finanțare includ veniturile din închirierea spațiilor, profitul din afacerile desfășurate, contribuții și donații, etc.

Resursele financiare pentru educație de la bugetul de stat au fost alocate:

a) de către Ministerul educației, științei, cercetării și sportului, pentru școlile în care educația este considerată drept pregătire sistematică pentru o profesie, care se află în competența unităților teritoriale superioare;

b) de către Ministerul de interne:

- pentru școlile profesionale, care se află în competența municipalității, a bisericii, a unei persoane juridice private sau a unui birou regional;
- pentru grădinițele pentru copiii cu nevoi speciale, care se află în competența birourilor regionale;

Din impozitele proprii ale municipalităților și unităților teritoriale superioare se finanțează grădinițele, școlile de artă, școlile de limbi străine.

Resursele bugetului de stat pentru cheltuielile asociate cu funcționarea școlilor și facilităților școlare sunt alocate fiecărui deținător de către Ministerul educației. Suma alocată pentru un an calendaristic va fi definită drept produsul dintre numărul de elevi din școli și suma corespunzătoare costurilor per elev. Această sumă este stabilită de Ministerul educației și publicată în fiecare an.

Finanțarea școlilor primare și secundare de la bugetul de stat (din bugetele Ministerului de interne și cel al educației) se bazează pe principiul normativ. Contribuția normativă este determinată de numărul de elevi și de volumul normativ al resurselor financiare pentru un elev pentru anul calendaristic curent. Normativul este considerat drept o corelație între suma salariului normativ și normele operaționale.

Salariile normative reflectă costurile anuale standardizate de salarii, asigurări și contribuții obligatorii ale angajatorului (costuri personale), asigurarea procesului de educație și operațiunile școlii care se încadrează la un singur elev. Acest cost este determinat în funcție de:

- tipul de școală;
- gradul de salarizare al angajaților;
- cerințele implicate într-un studiu sau domeniu vocațional;
- forma de studiu;
- limba de instruire.

Pentru școlile primare se ține cont și de mărimea școlii.

Operațiunile normative reflectă costurile anuale standardizate ale procesului de învățământ/elev, cu excepția costurilor de personal.

Resursele financiare non-normative de la bugetul de stat sunt concepute pentru finanțarea diverselor activități din învățământul preșcolar și școlar:

- finanțarea cheltuielilor cu personalul asistenților profesorilor pentru elevii cu dizabilități;
- indemnizații de transport;
- indemnizații pentru "școală în natură";
- indemnizație pentru manuale;
- indemnizație pentru educația bazată pe interese;
- finanțarea rezultatelor extraordinare ale elevilor;
- finanțarea situațiilor de urgență;

- finanțarea proiectelor de dezvoltare;
- finanțarea costurilor pentru elevii defavorizați social.

Învățământul superior

Învățământul superior cu normă întreagă de lungime standard este gratuit în instituțiile publice. Principala sursă de finanțare a instituțiilor publice de învățământ superior este constituită din subvenții de la bugetul de stat. Instituțiile de învățământ superior pot utiliza alte surse de finanțare pentru a acoperi cheltuielile de exploatare. Este posibil să se acorde subvenții de la bugetul de stat și unei instituții private de învățământ superior.

Instituțiile publice de învățământ superior pot deține următoarele fonduri:

- fondul de rezervă;
- fondul proiectat pentru achiziționarea de bunuri mobile și imobile;
- fondul de burse;
- fondul pentru susținerea studiilor studenților cu nevoi speciale;
- fondul social.

O instituție publică de învățământ superior va utiliza cel puțin 40% din veniturile sale pentru generarea unui fond de rezervă. Acesta este necesar pentru a echilibra pierderea pentru anul precedent și pentru a acoperi pierderea nerezolvată din anii anteriori, dacă instituția publică de învățământ superior prezintă o astfel de pierdere. Dacă instituția nu prezintă pierderi, poate utiliza finanțele din fondul de rezervă pentru a suplimenta celelalte fonduri financiare.

SLOVENIA

Învățământul primar și secundar

Bugetele pentru educație sunt adoptate din 2 în 2 ani. Ministerul Finanțelor desfășoară proceduri și activități care să asigure punerea în aplicare a bugetelor adoptate în ansamblu, la nivelul ministerelor individuale și a planurilor lor financiare. Ministerul educației, științei și sportului participă la elaborarea planului financiar pentru învățământul preșcolar, primar, învățământul secundar superior și terțiar, monitorizând punerea în aplicare a acestuia. Documentația bugetară specifică scopurile, rezultatele programelor și ale indicatorilor individuali care măsoară performanța.

Sistemul de finanțare pentru învățământul preșcolar, de bază, liceal și postliceal este coordonat de la nivelul central. Legea specifică sursele de finanțare în funcție de scop, programe și responsabilitate, stabilind termenii și condițiile de finanțare și supraveghere.

Sursele de finanțare includ:

- fondurile publice;

- fonduri oferite de coordonatorul instituției;
- contribuții din partea asociațiilor și camerelor din industrie;
- contribuții directe ale angajatorilor pentru furnizarea de practică de muncă;
- plăți și taxe de la elevi, ucenici și adulți;
- plăți ale părinților pentru servicii de educație preșcolară;
- fonduri din vânzări de servicii și produse;
- donații, sponsorizări și alte surse.

Domeniul de aplicare al finanțării este stabilit prin folosirea a două metode:

- standardizarea activităților și monitorizarea costurilor reale în grădinițe și școli de bază;
- finanțare forfetară (integrală) în învățământul secundar superior și terțiar.

Grădinițele și școlile de bază sunt finanțate pe baza programelor lor și în conformitate cu criteriile și standardele emise de ministrul educației.

Sumele necesare pentru școlile secundare superioare și colegiile profesionale superioare sunt calculate pe baza fondurilor alocate per elev, adică pe baza Regulilor de finanțare și organizare a învățământului și a criteriilor și standardelor emise de ministrul educației. Domeniul real de finanțare este specificat într-un acord de finanțare semnat de Minister și școală pentru fiecare an bugetar. Acest acord determină domeniul de finanțare pe baza înscrierilor cu normă întreagă și a absolvenților.

Din 2004, în învățământul superior a fost utilizată o metodă de finanțare (integrală) forfetară. În linii mari, finanțarea este stabilită prin Legea învățământului superior, potrivit căreia finanțarea pentru studiile din primul și al doilea ciclu provine de la bugetul național ca un pachet total pentru instituțiile de învățământ superior și poate include, de asemenea, finanțarea parțială pentru studii din ciclul al treilea.

Suma totală de finanțare este prevăzută de Planul de învățământ superior pentru o anumită perioadă. Ministerul alocă fonduri pe baza bugetelor confirmate, potrivit Regulamentului privind finanțarea publică pentru învățământul superior și alte instituții și potrivit Regulamentului privind cofinanțarea studiilor doctorale. Instituțiile de învățământ superior pot solicita finanțare pentru activitățile lor de cercetare în conformitate cu Legea cercetării și dezvoltării.

Salariile pentru personalul angajat în învățământ sunt stabilite în conformitate cu legea care reglementează salariile funcționarilor publici, contractele colective și prin luarea în considerare a relațiilor de muncă reglementate de normele școlare (titluri, poziții, sporuri). Regulamentul privind metodele uniforme pentru calcularea și plata salariilor în sectorul public asigură un sistem uniform de salarii pentru toți funcționarii publici.

Administrația din grădinițe și școli este obligată să plătească salariile în conformitate cu prevederile contractului colectiv relevant.

Cheltuielile fondurilor publice în educație sunt supravegheate și monitorizate de Curtea de Conturi a Republicii Slovenia.

Cheltuielile publice (stat și municipalități) pentru educație formală au totalizat, în 2018, 2,264 miliarde de euro, 4,95% din PIB. Suma totală a fost de 2,411 miliarde de euro: 86% cheltuieli publice, 13% cheltuieli private și 1% fonduri din surse internaționale.

Structura cheltuielilor totale pentru instituțiile de învățământ:

- 20% pentru învățământul preșcolar;
- 44% pentru învățământul de bază;
- 16% pentru învățământul secundar superior;
- 20% pentru învățământ terțiar.

Învățământul superior

Finanțarea instituțiilor de învățământ superior este specificată în Legea învățământului superior, care prevede că instituțiile de învățământ superior pot utiliza fonduri din diferite surse:

- bugetul de stat;
- taxe pentru studenți și alte contribuții;
- vânzarea de servicii;
- donații, moșteniri, granturi, etc.

Bugetul național finanțează acele instituții de învățământ superior care au fost înființate de guvern și cele private, care dețin o concesiune. Conform Legii, instituțiile înființate de guvern sunt finanțate în următoarele scopuri:

- activități de studiu;
- activități extracurriculare ale studenților;
- investiții și întreținere;
- proiecte de dezvoltare.

Bugetul național finanțează, de asemenea, funcționarea unor biblioteci, cursuri de limbi slovene la universități din străinătate; lecții de limbă slovenă pentru străini; unele proiecte importante la nivel național, cum ar fi operarea serviciilor de informare a aplicațiilor pentru învățământul superior; investiții în căminele publice de studenți; cazare subvenționată și transport pentru studenți.

Lucrările de cercetare sunt finanțate în conformitate cu reglementările speciale.

Instituțiilor private de învățământ superior cu concesiune li se acordă fonduri pentru studii și activități extrașcolare și pot fi acordate fonduri pentru proiecte de dezvoltare.

Activitățile de studiu includ furnizarea de programe de studiu pentru primul și al doilea ciclu la nivelul I și II și activități de cercetare aferente, activități artistice și profesionale, servicii de bibliotecă, activități administrative și de infrastructură. Fondurile pentru activități de studiu sunt furnizate ca fonduri integrate pentru instituțiile de învățământ superior (finanțare cu sumă forfetară). Acestea sunt stabilite o dată pe an printr-un ordin ministerial și depuse lunar în contul instituției.

Activitățile extrașcolare includ activități sportive universitare și activități de interes legate de studiu.

Fondurile pentru investiții ale instituțiilor de învățământ superior sunt stabilite în conformitate cu planul anual de gestionare a activelor corporale ale instituției de învățământ superior și a bugetului adoptat. Finanțarea investițiilor și echipamentelor de întreținere sunt stabilite prin decizia ministrului, emisă pe baza criteriilor adoptate de Minister.

În conformitate cu Legea învățământului superior, finanțarea de la bugetul național poate fi utilizată pentru cofinanțarea studiilor de doctorat, în anul universitar 2010/2011 intrând în vigoare Decretul guvernului privind cofinanțarea studiilor de doctorat.

Potrivit Legii cercetării și dezvoltării, finanțarea pentru astfel de activități este asigurată din bugetul național și alte surse de finanțare. Sunt prevăzute sume pentru:

- programe de cercetare și infrastructură;
- proiecte de cercetare și dezvoltare;
- instruire de experți în cercetare și dezvoltare;
- cooperare științifică și tehnologică internațională;
- finanțarea publicațiilor și comunicațiilor științifice;
- alte scopuri.

SPANIA

Învățământul primar și secundar

Sistemul de învățământ spaniol are un model descentralizat de management. Atribuțiile educaționale sunt împărțite între:

- Administrația generală de stat (Ministerul educației și formării profesionale);
- comunitățile autonome (departamentele pentru educație).

Sistemul general de transfer de finanțare către fiecare Comunitate autonomă este stabilit printr-un acord multilateral între guvernele regionale și stat, care garantează, printr-o serie de mecanisme, solidaritatea între teritorii și un anumit nivel de cheltuieli pentru asigurarea serviciului public de bază al educației în întreaga țară.

Comunitățile autonome se bucură de un grad ridicat de autonomie și, prin urmare, au dreptul să își aprobe propriul buget anual și să decidă asupra distribuției resurselor lor.

Cea mai mare parte a investițiilor în educație este publică, reprezentând un procent de 86% din totalul cheltuielilor pentru educație în 2017, în cazul nivelurilor mai mici decât învățământul superior, 66% fiind procentul public utilizat în învățământul terțiar.

Spania concentrează resursele financiare pe programe strategice pentru sistemul de învățământ și stabilește următoarele priorități pentru învățământul inferior:

- învățământul preșcolar și primar:
 - desemnează personalul didactic în funcție de nevoile specifice fiecărui an școlar, prin redistribuirea resurselor necesare raportului elev / profesor, extinderea predării limbilor străine, precum și o inițiere timpurie în tehnologia de comunicare/informații;
 - echiparea unităților de învățământ preșcolar cu resursele didactice necesare pentru buna funcționare a acestora;
 - alocări bugetare necesare pentru acoperirea cheltuielilor de funcționare ale unităților școlare.
- învățământ secundar obligatoriu:
 - asigură pregătirea profesională secundară și profesională completă în instituțiile publice de învățământ;
 - asigură creșterea calității instituțiilor publice de învățământ care oferă învățământ secundar;
 - menține și îmbunătățește profilul educațional al școlilor oficiale de limbi străine.
- subvenții și sprijin financiar:
 - acordă continuitate sistemului de granturi și sprijinului financiar de stat pentru a garanta exercitarea dreptului fundamental la educație și echitatea sistemului de învățământ.

Fondurile publice sunt furnizate în principal de către Ministerul educației și formării profesionale și de către autoritățile de învățământ regional. De asemenea, alte ministere, precum și alte autorități regionale și locale oferă sprijin economic, deși într-o măsură mai mică

Comunitățile autonome gestionează fondurile publice pe teritoriile lor și decid cu privire la sumele alocate educației, precum și distribuirea acestora între diferitele tipuri de școli, programe și servicii, care sunt stabilite anual în bugetele lor. Fondurile provin din colectarea impozitelor și a altor venituri, precum și din transferurile de la stat și de la comunitatea autonomă.

Învățământul superior

Învățământul superior cuprinde atât învățământul universitar, cât și cel neuniversitar.

Învățământ superior neuniversitar cuprinde cicluri de pregătire profesională avansată și educația artistică avansată. Are aceleași caracteristici ca și restul nivelurilor de învățământ non-universitare cu privire la:

- sistemul de finanțare;
- gradul de autonomie financiară și mecanismele de control;

- taxele aplicabile în instituțiile publice și private;
- sprijinul financiar pentru familii și studenți.

Ciclurile de formare profesională avansată au anumite specificități:

- suma minimă de finanțare publică care trebuie furnizată pentru fiecare unitate școlară (grupul de studenți care lucrează pe parcursul unui an cu un profesor universitar), în 2019, a variat de la 63.366,23 euro la 71.529,08 euro. Quantumul este stabilit anual de către stat în bugetul său și se referă la finanțarea primului an. Finanțarea în cel de-al doilea an variază și poate fi redusă sau crescută. Sumele variază în funcție de grupul din care face parte ciclul specific de formare, în funcție de numărul de ore și de cheltuielile pe care le implică;

- suma totală a fondurilor publice alocate școlilor private finanțate public este stabilită în bugetele autorităților de învățământ relevante;

- valoarea taxelor pe care elevii trebuie să le plătească în școlile private finanțate public depinde de comunitatea autonomă. În general, taxele nu pot depăși limitele stabilite anual în bugetul de stat, cu excepția cazurilor speciale recunoscute de legislație. În 2019, suma a variat între 18 și 36 de euro pe student pe lună, zece luni pe an;

- studenții pot primi "subvenții salariale" și pot fi eligibili pentru premiile de excelență, acordate de comunitățile autonome sau pentru premiile naționale, acordate de Ministerul educației.

SUEDIA

Învățământul primar și secundar

Finanțarea preșcolară și școlară este împărțită între stat și municipalități. Municipalitățile obțin venituri din impozitele municipale pentru a finanța activitățile pe care le gestionează. Fondurile de stat sunt plătite drept ceea ce se numește "subvenția generală de stat" celor 290 de municipalități. Fiecare municipalitate alocă apoi resurse școlilor individuale și preșcolarilor. Grădinițele și creșele sunt finanțate în același mod, dar ele pot introduce taxe necesare pentru a acoperi o parte din costuri. Quantumul acestor taxe este reglementat, taxa maximă fiind stabilită la nivel central. Școlile generale sunt finanțate din subvenții municipale din municipiile de origine ale elevilor și din subvenții de la stat.

În domeniul educației, municipalitatea trebuie să își îndeplinească obligațiile cu privire la activități și calitatea actului de educație, în conformitate cu Legea educației. Municipalitatea are de obicei un consiliu local de învățământ sau o structură similară, care decide cu privire la alocarea fondurilor între diferite școli din municipiu. Acest organism local decide, de asemenea, cu privire la fondurile care vor fi alocate școlilor independente asistate prin finanțare de către municipalitate.

Nu există reglementări naționale cu privire la modul în care resursele ar trebui alocate între școli, fiecare municipalitate își dezvoltă propriul sistem de alocare, dar cu toate acestea, sistemele sunt destul de similare. De regulă se stabilește o sumă de bază pentru fiecare elev și se adaugă resurse suplimentare pentru elevii cu nevoi speciale etc. Costurile variază între municipalități, de exemplu, în legătură cu necesitatea asigurării transportului școlar.

Majoritatea profesorilor din învățământul preșcolar, pedagogii, precum și profesorii de școală sunt angajați ai municipalității. Asociația suedeză a autorităților locale și a regiunilor negociază cu sindicatele centrale ale profesorilor cu privire la acordurile principale privind salariile și condițiile de muncă. Răspunderea pentru stabilirea salariilor profesorilor preșcolari este de obicei descentralizată pentru unitățile individuale, unde se desfășoară negocieri între angajator și profesor și unul dintre sindicatele profesorilor, pe baza acordurilor centrale.

Învățământul superior

Învățământul superior este finanțat direct de la bugetul de stat. Atunci când instituțiile de învățământ superior primesc alocări de la Ministerul educației și științei, primesc obiectivele și cadrul general pentru anul bugetar următor.

Obiectivele prevăd:

- anumite cursuri, în termenii numărului de grade pe o perioadă de patru ani, precum și planificarea prognozelor pentru o perioadă de patru ani;
- obiective pentru numărul de studenți cu normă întreagă în anumite domenii care sunt o prioritate națională (în prezent în știință și tehnologie);
- remunerație totală maximă, adică suma maximă care poate fi generată de numărul de studenți cu normă întreagă și de performanța acestora pentru anul bugetar;
- posibile angajamente specifice care pot necesita compensații suplimentare.

Alocarea finală a resurselor depinde de rezultatele obținute de fiecare instituție din punctul de vedere al numărului de studenți, precum și al performanței de studiu (convertită în performanță anuală).

Instituțiile de învățământ superior sunt obligate să ia în considerare nevoile speciale ale studenților cu dizabilități. Fiecare universitate și colegiu universitar trebuie să rezerve 0,3% din grantul său pentru măsuri necesare în aceste cazuri.

Profesorii din universitățile de stat și colegiile universitare sunt numiți de instituții și sunt angajați ai statului. Salariile la toate instituțiile sunt negociate individual între membrul personalului, angajator și un sindicat.

În paralel cu instituțiile finanțate de stat pentru învățământul superior, există o serie de instituții independente, dintre care unele percep taxe și nu primesc subvenții de la stat.

Instituțiile de învățământ superior pot adapta programe de învățământ special comandate de companii și organizații, adică educație contractuală. Acest tip de instruire este oferit sub diferite forme, iar participanților li se pot acorda

credite și certificate. Învățământul contractual reprezintă o parte relativ mică a învățământului superior, cu toate acestea, cererea este în creștere și multe instituții creează unități speciale în acest scop. Autoritățile, companiile și organizațiile guvernamentale străine pot semna contracte de învățământ cu universitățile suedeze și colegiile universitare. Astfel de acorduri sunt în responsabilitatea instituției respective.

Învățământul superior este gratuit, nu se percep taxe de școlarizare pentru studenții suedezi și cetățenii unui stat UE / SEE sau Elveția. Cetățenii din țări terțe, în schimb, plătesc o taxă pentru învățământul superior începând cu termenul din 2011.

ȚĂRILE DE JOS

Învățământul primar și secundar

Municipalitățile sunt responsabile de educația timpurie a preșcolarilor, în timp ce școlile primare oferă educație timpurie copiilor cu vârste între patru și șase ani. Municipalitățile primesc finanțare pentru educația timpurie din Fondul municipalităților. Suma este calculată în funcție de un sistem de ponderare care ține cont de pregătirea educațională a părinților și de codul poștal al zonei în care se află școala.

Legea privind oportunitățile de dezvoltare prin calitate și educație stabilește cerințele de calitate pe care trebuie să le îndeplinească programele de educație timpurie. Școlile, grupurile de joacă și creșele de zi sunt responsabile în mod colectiv pentru această formă de educație. Educația timpurie a copilului se adresează copiilor cu vârste cuprinse între doi și șase ani.

Finanțarea învățământului primar (inclusiv școlile speciale pentru învățământul primar) este reglementată de Legea educației primare.

Consiliile de învățământ primar primesc un grant din partea guvernului pentru a-și acoperi cheltuielile de funcționare și de personal. Componenta pentru costurile de personal este calculată pe baza numărului de elevi înscriși la școală. Pentru a ține cont de faptul că, de obicei, personalul mai în vârstă câștigă salarii mai mari decât colegii mai tineri, subvenția bloc se calculează prin factorizarea în vârstă medie ponderată a personalului didactic.

Ministerul calculează finanțarea pentru alte cheltuieli în funcție de facilitățile urmărite, de exemplu procentul de degradare a mobilierului, nivelul de curățenie și întreținere. Valoarea finanțării este ajustată cu inflația în fiecare an. O dată la cinci ani, subvenția este supusă evaluării de către o agenție externă, ce poate avea drept rezultat ajustarea nivelului de finanțare.

La 1 august 2012 a fost introdus un buget de performanță în învățământul primar și secundar și în învățământul profesional secundar. În plus față de subvenția bloc, școlile primesc, în prezent, finanțare pentru activități specifice:

- predarea limbii și abilități de numerație;
- știință și tehnologie;
- sprijinirea dezvoltării elevilor supradotați și dezvoltarea profesională a personalului.

Scopul bugetului de performanță este acela de a spori performanța elevilor, profesorilor și conducătorilor școlii.

Pe lângă aceste subvenții guvernamentale, școlile primare și secundare primesc și alte forme de finanțare. Una este reprezentată de contribuția părinților, pe care părinții o fac în mod voluntar. Consiliul școlar stabilește nivelul contribuției și decide modul în care aceasta poate fi cheltuită, sub rezerva aprobării consiliului de participare al școlii. Școlile cheltuiesc de obicei contribuțiile părinților pentru activități extracurriculare, cum ar fi excursii și activități culturale. În plus, școlile pot primi bani, bunuri sau servicii de la sponsori sau întreprinderi.

Educația specială se adresează copiilor cu dizabilități, boli cronice sau alte tulburări. Elevii din învățământul special trebuie să poată participa, în măsura posibilităților, la educația de masă sau să progreseze în formarea lor ulterioară, în cariera lor școlară. Finanțarea educației speciale atât la nivel primar, cât și la nivel secundar este reglementată de Legea privind centrele de expertiză.

Finanțarea școlilor secundare este reglementată de Legea educației secundare. Școlile primesc o subvenție bloc, formată dintr-o componentă pentru personal și o componentă pentru costurile de funcționare. Finanțarea pe bază de subvenții oferă autorității competente o mai mare libertate în a decide cum sunt cheltuite resursele și, de asemenea, în negocierea salariilor și a condițiilor personalului, acestea fiind parțial descentralizate.

Școlile secundare sunt de asemenea eligibile pentru un buget de performanță încă de la începutul anului 2012.

Consiliul de administrație al fiecărei instituții de învățământ profesional este liber să decidă cum se cheltuiesc fondurile. De exemplu, școlile pot să-și adapteze politica și predarea mai eficient la nevoile populației școlare. De autonomie financiară se bucură atât școlile primare, cât și cele secundare. Consiliile școlare trebuie să respecte normele privind investițiile și împrumuturile de la/către instituțiile de învățământ și de cercetare. În conformitate cu aceste reguli, acestea pot face doar investiții cu risc redus.

Școlile speciale (inclusiv școlile secundare speciale) au același grad de autonomie. De la 1 august 2014, finanțarea disponibilă pentru sprijinul suplimentar al elevilor se acordă direct consorțiilor regionale. Fiecare consorțiu va împărți fondurile pentru școlile care au nevoie de sprijin suplimentar. Obiectivul este acela de a adapta mai eficient resursele și să se implementeze cât mai mult resursele unei clase.

Cea mai mare parte, 85% din bugetul primit de către consiliile din școlile secundare este utilizat pentru cheltuielile de personal, în timp ce 15% este alocat pentru costurile de funcționare. Suma alocată pentru costurile de personal constă dintr-o parte fixă și o parte variabilă în funcție de numărul de elevi. Partea fixă variază în funcție de structura școlii și de tipurile de învățământ pe care le oferă.

Suma alocată pentru costurile de funcționare constă dintr-o rată forfetară pentru școală și o sumă per elev. Suma pentru școală este aceeași pentru toate unitățile, dar suma pentru fiecare elev variază în funcție de tipul de școală, departament și an de studiu. Subvenția pentru costurile de funcționare acoperă curățarea, întreținerea și întreținerea clădirilor școlilor și alte costuri de funcționare (de exemplu, materiale didactice, administrație, energie și apă).

O dată la cinci ani, nivelul finanțării este supus evaluării de către o agenție externă.

Învățământul superior

Guvernul vrea să se asigure că învățământul superior deține toate prerogativele pentru a răspunde cerințelor viitorului. Instituțiile de învățământ profesional superior (HBO) și universitățile trebuie să devină mai specializate. Studenții trebuie să își aleagă cu atenție cursurile de studiu pentru a reduce abandonul și trebuie să își finalizeze cursurile într-un timp mai scurt. În plus, instituțiile și universitățile HBO trebuie să își adapteze cursurile mai eficient la cerințele variate ale studenților și la cerințele pieței forței de muncă. Accesibilitatea este o altă caracteristică cheie a sistemului olandez de învățământ superior.

Finanțarea guvernamentală din bugetul educației se bazează parțial pe performanță. Prin urmare, au fost încheiate acorduri de performanță cu fiecare instituție HBO și universitate, ceea ce necesită o predare de înaltă calitate. Legea privind învățământul superior și cercetarea prevede că educația universitară pregătește studenții pentru aplicarea profesionistă a cunoștințelor academice și a cunoștințelor interdisciplinare. Legea menționează, de asemenea, că educația profesională superioară este orientată către transferul de cunoștințe teoretice și dezvoltarea competențelor direct relevante pentru piața muncii.

Există două tipuri de instituții de învățământ superior recunoscute în Țările de Jos: universitățile și instituțiile HBO finanțate de guvern. Instituțiile din sectorul privat nu primesc finanțare guvernamentală. Cursurile și certificatele pe care le acordă absolvenților sunt recunoscute legal după ce au fost aprobate de Inspectoratul pentru educație și acreditare.

Un program de licență al universității durează trei ani (180 ECTS). Un master durează un an (60 ECTS), un an și jumătate sau doi (120 ECTS). În cadrul sistemului HBO, toate cursurile de licență durează patru ani (240 ECTS) și există programe de masterat acreditate în care 60 de credite ECTS echivalează cu 1.680 de ore de studiu.

Introducerea sistemului de licență și a sistemului de acreditare este parte a mișcării către un sistem comun de învățământ superior în Europa. Studenții au o

selecție mai mare și pot urma mai ușor un program de masterat la o altă instituție (în țară sau în străinătate) după ce au obținut diploma de licență.

UNGARIA

Învățământul primar și secundar

În Ungaria, atât grădinițele, cât și nivelul primar și secundar al școlilor sunt finanțate de la bugetul de stat, dar există o diferență semnificativă între ele. Finanțarea grădinițelor este, de obicei, asigurată de către structurile locale. Finanțarea școlilor a fost identică până în 2012, dar în 2013, statul a preluat întreținerea școlilor municipale.

Din 2015, întreținerea și finanțarea școlilor a fost preluată de Oficiul național pentru educație profesională, instruire și învățare pentru adulți (NOVETAL), instituție care aparține de Ministerului economiei naționale (din 2018, Ministerul inovării și tehnologiei). De asemenea, în 2017, opțiunea de finanțare dublă (publică și municipală) a școlilor de stat a fost eliminată: statul nu a oferit numai finanțarea completă a sarcinilor direct legate de educație (de obicei salariile și costurile operaționale ale profesorilor), dar a preluat și sarcinile legate în mod indirect de educație din partea administrațiilor locale (mesele școlare, întreținerea clădirilor, etc.).

Cheltuielile publice pentru educație, ca procent din PIB, au scăzut continuu din 2005 până în 2013, de la 5,2% la 3,8%. După 2013, cheltuielile au ajuns la un nivel de 4,4% în 2016. Urmând o tendință variabilă, cheltuielile pentru învățământul primar și secundar au crescut semnificativ, cu 19%, între 2013 și 2020.

În cadrul bugetului de stat pentru educație, în 2015, de exemplu, 64,4% din cheltuieli au reprezentat cheltuieli de personal, 33,4% au fost cheltuielile materiale ale operațiunii, în timp ce 2,2% au fost cheltuieli de investiții și renovare, acestea variind semnificativ de la an la an, la fiecare nivel educațional.

Învățământul superior

Legea CCIV din 2011 privind învățământul superior național a schimbat în mod fundamental fostul management al învățământului superior, unul dintre criterii fiind finanțarea.

În temeiul legii, statul acordă subvenții în primul rând prin intermediul întreprinzătorilor, în mod secundar direct instituțiilor de învățământ superior. Costurile pentru învățământul superior apar în bugetul de stat ca o singură sumă. În afară de sursele publice, instituțiile primesc și veniturile din activități economice. În principiu, instituțiile își pot gestiona activele, pot fi o entitate economică proprie sau pot obține o cotă de participare în asemenea organizații.

Finanțarea activităților de bază ale ISE este reglementată prin decret guvernamental adoptat anual. În conformitate cu decretul aprobat din 2016, subvenția se bazează pe taxa de școlarizare stabilită de stat pentru studenții care

participă la programe autofinanțate, care înmulțită cu numărul de studenți ce participă la aceste programe va conduce la valoarea subvenției de stat pentru instituțiile individuale.

Suma de mai sus poate varia cu +/- 10% dacă absolvenții instituției de învățământ superior devin angajați cu un procent mare/mic (+/- 25%), comparativ cu media națională în domeniul de activitate respectiv. Ocuparea forței de muncă este măsurată de un sistem de monitorizare a carierei absolvenților de aproape un deceniu.

De asemenea, statul oferă și alte subvenții determinate în mod normativ (subvenție pentru căminul studențesc, cazare, cărți școlare, activități sportive și culturale și alte subvenții școlare). Mai mult, pot fi furnizate surse suplimentare la anumite instituții de învățământ prin sistemul de licitație sau pe baza unor acorduri individuale.

În cadrul activităților lor economice, instituțiile de învățământ superior pot lua orice decizie care să contribuie la îndeplinirea sarcinilor stabilite. Astfel, ele pot încheia contracte, achiziționa proprietăți, pot încheia parteneriate, pot desfășura activități de afaceri, înființa structuri de afaceri, pot vinde sau ipoteca proprietățile lor și bunurile care le sunt furnizate.

Instituțiile de învățământ superior private nu pot fi finanțate de stat.

BIBLIOGRAFIE

- https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/national-description_en